Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4678

[Total No. of Pages : 4

[5952]-SODL-301
T.Y. B.Com.
301 : BUSINESS REGULATORY FRAMEWORK
(2019 Pattern)

Time : 3 Hours] ***[Max. Marks : 70***

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right side indicate full marks.***

Q1) A) Fill in the blanks (Any- 5) **[5]**

i) There must be at least_____ parties to the contract of Sale of Goods.
(One, Two, Three)

ii) ______ type of agreement is used to form a partnership firm.
(Written, Oral, Both)

iii) The person writing the cheque is called______
(Drawer, Drawee, Payee)

iv) ______ is the theft of personal or confidential information from any person, organization or any system of organization.
(Cybercrime, Virus, E-mail Spooting)

v) Every partner is ______ of the other partners.
(Agent, Employee, Creditor)

vi) Indian contract Act came into existence from_____
(1972,1872,1772)

B) Match the following. **[5]**

	A Group		B Group
i)	Negotiable Instrument Act.	a)	1967
ii)	Information Technology Act.	b)	2019
iii)	The consumer Protection Act.	c)	1957
iv)	Copy Right Act.	d)	2000
v)	World intellectual property organisation	e)	1881

P.T.O.

munotes.in

Q2) Attempt any 5. **[25]**

a) What is dissolution of partnership?

b) Explain Essential Elements of the valid contract.

c) Distinguish between Sale & Agreement to sale of goods.

d) Explain powers of Arbitrator.

e) What are the advantages of LLP?

f) Explain exceptions to the Agreement without consideration.

g) What are the characteristics of contract?

Q3) Attempt any 5. **[25]**

a) What do you mean by promisory note? Explain four charecteristics.

b) What is patent?

c) What are the characteristics of trademark?

d) Explain the concept of central consumer protection council.

e) Explain the significance of E-commerce.

f) Explain the concept of Electronic signature.

g) What are the essentials of bill of exchange.

Q4) Attempt any 1. **[10]**

a) What are the different ways of discharge of Contract?

b) Explain the three-tier consumers's Disputes Redressal Commissions.

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

PA-4678

[5952]-SODL-301
T.Y. B.Com.
301 : BUSINESS REGULATORY FRAMEWORK
(2019 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 70

सूचना :– 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) अ) रिकाम्या जागा भरा (कोणत्याही पाच) **[5]**

i) वस्तूविक्री करारामध्ये किमान .... व्यक्ती असाव्यात.
(एक, दोन, तीन)

ii) भागिदारी संस्थेमध्ये .... प्रकारचा करार केला जातो.
(लेखी, तोंडी, दोन्ही)

iii) धनादेश लिहिणाऱ्या व्यक्तीला .... असे म्हणतात.
(आदेशक, आदेशार्थी, प्राप्तकर्ता)

iv) .... म्हणजे कोणत्याही व्यक्ती संस्था किंवा संस्थेच्या कोणत्याही प्रणालीतून वैयक्तिक किंवा गोपनीय माहितीची चोरी होय.
(सायबर क्राइम, व्हायरस, ई–मेल स्पुफिंग)

v) प्रत्येक भागिदार भागिदारी संस्थेच्या इतर भागिदारां सोबत .... म्हणून काम करतो.
(प्रतिनिधी, कर्मचारी, ऋणको)

vi) भारतीय करार कायदा .... साली अस्तित्त्वात आला.
(1972,1872,1772)

ब) योग्य जोड्या जुळवा. **[5]**

	‘अ’ गट		‘ब’ गट
i)	चलनक्षम हस्तऐवज कायदा	अ)	1967
ii)	माहिती तंत्रज्ञान कायदा	ब)	2019
iii)	ग्राहक संरक्षण कायदा	क)	1957
iv)	लेखाधिकार कायदा	ड)	2000
v)	जागतिक बौद्धिक संपदा संघटन	इ)	1881

प्र.2) खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. **[25]**

अ) भागिदारीचे विसर्जन म्हणजे काय?

ब) वैध कराराच्या कायदेशिर बाबी स्पष्ट करा?

क) वस्तूविक्री व वस्तूविक्रीचा करार हयामधील फरक स्पष्ट करा?

ड) लवादाचे अधिकार स्पष्ट करा?

इ) मर्यादित जबाबदारी भागिदारी संस्थेचे फायदे सांगा?

फ) 'मोबदल्या शिवाय होणारे करार व्यर्थ असतात' हयांचे अपवाद स्पष्ट करा?

य) कराराची वैशिष्टये स्पष्ट करा?

प्र.3) खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. **[25]**

अ) वचनचिठी म्हणजे काय? चार वैशिष्ट्ये सांगा.

ब) पेटेन्ट म्हणजे काय?

क) व्यापार चिन्हांची वैशिष्ट्ये सांगा?

ड) 'केंद्रिय ग्राहक संरक्षण परीषद' संकल्पना स्पष्ट करा.

इ) ई–कॉमर्सचे महत्त्व स्पष्ट करा?

फ) इलेक्ट्रोनिक सही संकल्पना स्पष्ट करा?

य) विनिमय पत्राच्या आवश्यक कायदेशिर बाबी स्पष्ट करा?

प्र.4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **[10]**

अ) करारातून मुक्त होण्याच्या विविध पद्धती/मार्ग स्पष्ट करा?

ब) त्रिस्तरीय ग्राहक तक्रार निवारण यंत्रणा स्पष्ट करा?

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4679

[Total No. of Pages : 3

[5952]-SODL-302
T.Y. B.Com.
ADVANCED ACCOUNTING (302)
(2019 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsary.***
2) ***Figures to the right side indicate full marks.***
3) ***Simple calculator is allowed.***

munotes.in

Q1) A) Fill in the blanks (Any- 5) **[5]**

a) AS-3 Stands for______

(Cash flow statement, Accounting for Government Grants, Employee Benefits)

b) As per Banking regulation Act-1949 Every Bank has to transfer _____percent of amount profit to statutory reserve.

(20%, 25%, 30%)

c) Ex-interest basis means the purchase price of securities_______ interest.

(Takeover, excludes, outstanding)

d) Current ratio indicates ______ of the business.

(Profitability, Solvency, Liquidity)

e) The_______ branches are not allowed to make their own purchases from open market.

(Dependent, Independent, Reliable)

f) Schedule Number 8 stands for _______ in bank final Account.

(Fixed Assets, Investment, Borrowings)

B) True or False (Any-5) **[5]**

a) AS-3 Stands for Cash flow statement.

b) Scheduled number 3 stands for borrowings in Bank final Account.

c) Investment account is Nominal account.

d) Standard Current Ratio is 2:1.

P.T.O.

e) Consumer cooperative society maintains profit and loss account and Balance sheet.

f) Alteration and reduction of share capital is known as internal reconstruciton of Company.

Q2) Attempt any 5 questions from the following. **[25]**

a) Write a down formate of Balance sheet of banking company.

b) Explain the concept of Dependent branch and Independent Branch.

c) Explain the concept of "Accounting for Corporate Social Responsibility"

d) Calculate Current Ratio.

Cash Rs. 10,000/-; Debtors Rs. 20,000/-; Furniture Rs. 5,000/-

Creditors Rs. 15,000/-; Debentures Rs. 50,000/-

e) Explain the terms 'Cum Interest' and 'Ex Interest'.

f) Write a short note on 'Credit Co-Operative Societies'.

g) Explain the concept of Internal Reconstruction and External Reconstruction with suitable example.

Q3) Attempt any 5 questions from the following. **[25]**

a) Explain the different types of Cooperative societies?

b) Write short note on Forensic Accounting.

c) Gupta Brothers, Delhi have a Branch at Kolkata. Details of their goods supply is given below, Stock at Branch as on 01-04-2021 Rs. 30,800, Goods supplied to the branch Rs. 1,51,200 Goods return to head office Rs. 5,000. Prepare Branch Stock Account of Kolkata branch in the books of Gupth Brothers, Delhi. (Head Office)

d) Calculate Current ratio and Liquid ratio from the following information Stock Rs. 1,00,000, Debtors Rs. 75,000, Cash Rs. 25,000,

Sundry Creditors Rs. 35,000, Bills Payable Rs. 15,000, Bank Overdraft Rs. 50,000.

e) Write note on AS-12 Accounting of Government Grants.

f) Explain the concept of Bonus issue and Right Issue.

g) Write down format of Profit and Loss Account as per banking regulation Act 1949.

munotes.in

Q4) Attempt any 1 of the following. **[10]**

a) Following is the Trading A/c and Profit & Loss A/c of AVS Ltd. For the year ended 31st March, 2022.

Dr. Trading A/C and Profit and Loss A/c Cr.

Particulars	Rs.	Particulars	Rs.
To Opening Stock	20,000	By Sales	8,00,000
To Purchases	6,80,000	By Closing Stock	1,00,000
To Gross Profit c/d	2,00,000		
	9,00,000		9,00,000
To Operating Expenses	40,000	By Gross Profit b/d	2,00,000
To Net Profit	1,60,000		
	2,00,000		2,00,000

Calculate following ratios;

1) Gross Profit Ratio
2) Net profit ratio
3) Operating ratio
4) Stock turnover ratio

b) Explain different types of branches in detail.

❖ ❖ ❖

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4680

[Total No. of Pages : 4

[5952]-SODL-303
T.Y.B.Com.
COMMERCE
303 : Indian & Global Economic Development
(2019 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any ten out of twelve from the following. **[10×1=10]**

i) ______ is the financial year in India.
   a) 1 March to 31 April b) 1 April to 31 March
   c) 1 January to 31 December d) 16 March to 15 March.

ii) National Bank for Agriculture and Rural Development (NABARD) was established in the_______
   a) 1982 b) 1990
   c) 1934 d) 1980

iii) New Industrial policy announced on the day of ______
   a) 15 August 1947 b) 26 January 1975
   c) 24 July 1991 d) 2 October 1995

iv) GDP known as ________
   a) Gross Domestic product b) Government Democratic policy
   c) Ganga Dham project d) None of the above

v) Integrated child development scheme was launched on _______
   a) 26 January 1950 b) 19 February 1975
   c) 15 August 1982 d) 2 October 1975

vi) FDI means_______
   a) Film Development of India b) Fund Donation institution
   c) Foreign Direct Investment d) None of the above

vii) EXIM policy is for ______
   a) Import Export business
   b) External chemical manufacturing
   c) Extra control management
   d) All of the above.

viii) IMF stands for
   a) Internal monetory fund
   b) International monopoly foundation
   c) International monetory fund
   d) Indian money fund

P.T.O.

munotes.in

ix) Indian Economy is ______
   a) Developed Economy b) Emerging Economy
   c) Dual Economy d) Non Agriculture Economy

x) The main source of foreign capital in India is ______
   a) Loan from abroad b) Foreign Direct investment
   c) Both (a) and (b) d) None of the above

xi) GNP=_______+NR–NP.
   a) GDP b) Import
   c) Export d) All of the above

xii) Regional Rural Bank was establish on
   a) 14 November 1975 b) 2 October 1975
   c) 2 October 1977 d) 14 February 1980

Q2) Attempt any five out of seven. **[5×5=25]**

a) Role of agriculture in Indian Economy.
b) Explain the importance of Industrialisation in Indian Economy.
c) Discuss the role of service sector in India Economy.
d) Discuss the problems of public sectors in India.
e) Discuss the limitation of foreign capital.
f) Explain the causes of unfaverable balance of payment
g) BRICS-functions.

Q3) Attempt any five out of seven. **[5×5=25]**

a) Explain the functions of International Monetory fund.
b) Discuss the Indias Balance of payment since 2001.
c) Explain the role of micro and small Enterprises in India.
d) Discuss the measures of low productivity of Indian agriculture.
e) Discuss the gender inequility index & global hunger index.
f) Explain the objectives of world Bank.
g) Foreign investment in India since 2001.

Q4) Attempt any one out of two **[1×10=10]**

a) Compair the Indian Economy with world economy with reference to national Income, population, Agriculture, industry & service sector.
b) Explain the functions of world trade organisation.

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

PA-4680

[5952]-SODL-303

T.Y.B.Com.

COMMERCE

303 : Indian & Global Economic Development

(2019 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 70*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पुर्ण गुण दर्शवितात.

प्र. *1)* खालीलपैकी 10 प्रश्न सोडवा. **[10×1=10]**

i) .... हे भारतीय आर्थिक वर्षे आहे.

अ) 1 मार्च ते 31 एप्रील ब) 1 एप्रील ते 31 मार्च

क) 1 जानेवारी ते 31 डिसेंबर ड) 16 मार्च ते 15 मार्च

ii) .... साली नाबार्डची स्थापना झाली.

अ) 1982 ब) 1990

क) 1934 ड) 1980

iii) नविन औद्योगिक धोरण .... या दिवशी घोषित करण्यात आले.

अ) 15 ऑगस्ट 1947 ब) 26 जानेवारी 1975

क) 24 जुलै 1991 ड) 2 ऑक्टोबर 1995

iv) G.D.P. चे पूर्ण रूप लिहा.

अ) सकल राष्ट्रीय उत्पादन ब) सरकारी लोकशाही धोरण

क) गंगाधाम प्रकल्प ड) यापैकी नाही

v) एकात्मीक बालविकास सेवा योजना .... या दिवशी जाहिर करण्यात आली.

अ) 26 जानेवरी 1950 ब) 19 फेब्रुवारी 1975

क) 15 ऑगस्ट 1982 ड) 2 ऑक्टोबर 1975

vi) F.D.I. म्हणजे ....

अ) फिल्म डेव्हलपमेंन्ट ऑफ इंडीया ब) फंड डोनेशन इंडस्ट्री

क) फॉरेन डायरेक्ट इनव्हेस्टमेंन्ट ड) यापैकी नाही

vii) एक्झीम (EXIM) धोरण हे .... साठीचे धोरणे आहे.

अ) आयात-निर्यात व्यापार ब) बाह्य रसायने उत्पादने

क) अतिरिक्त नियंत्रण व्यवस्थापन ड) वरीलपैकी सर्व

viii) आय.एम.एफ. (IMF) म्हणजे ....

अ) इंटर्नल मनी फंड ब) इंटरनॅशनल मोनोपॉली फौंडेशन

क) इंटरनॅशनल मॉनेटरी फंड ड) इंडीयन मोनेटरी फंड

ix) भारतीय अर्थव्यवस्था ही .... अर्थव्यवस्था आहे.

अ) विकसीत — ब) उद्‌यनमुख

क) दुहेरी — ड) अकृषिक

x) भारतातील परकीय भांडवलाचा .... हा मुख्य मार्ग आहे.

अ) परदेशी कर्जे — ब) परकीय थेट गुंतवणुक

क) (अ) आणि (ब) — ड) वरीलपैकी नाही

xi) सकल राष्ट्रीय उत्पादन (GNP) = ... + परदेशातील निव्वळ उत्पादन (NR) – परदेशातील निव्वळ देणी (NP).

अ) राष्ट्रीय सकल उत्पाद (G.D.P.) — ब) आयात

क) निर्यात — ड) वरीलपैकी सर्व

xii) प्रादेशिक ग्रामीण बँकेची स्थापना .... या दिवशी करण्यात आली.

अ) 14 नोव्हेंबर 1975 — ब) 2 ऑक्टोबर 1975

क) 2 ऑक्टोबर 1977 — ड) 14 फेब्रुवारी 1980

प्र.2) खालील प्रश्नांपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. **[5×5=25]**

अ) भारतीय अर्थव्यवस्थेत शेतीची भूमिका स्पष्ट करा.

ब) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील औद्योगीकरणाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

क) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील सेवा क्षेत्राची भूमिका स्पष्ट करा.

ड) भारतातील सार्वजनिक क्षेत्राच्या समस्या लिहा.

इ) परदेशी भांडवलाच्या मर्यादा! चर्चा करा.

फ) असंतुलीत व्यवहार तोलाची कारणे स्पष्ट करा.

य) ब्रिक्स् (BRICS) कार्ये.

प्र.3) खालील प्रश्नांपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. **[5×5=25]**

अ) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची कार्ये स्पष्ट करा.

ब) 2001 पासुनच्या भारतीय व्यवहारतोलाची चर्चा करा.

क) सुक्ष्म आणि लघु उद्योगांची भारतातील भूमिका स्पष्ट करा.

ड) भारतीय शेतीतील अल्प उत्पादकत्तेच्या उपायांची चर्चा करा.

इ) लिंगभेद निर्देशांक आणि जागतिक भुक निर्देशांक याची चर्चा करा.

फ) जागतिक बँकेची उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा.

य) 2001 पासुनच्या भारतातील परदेशी गुंतवणूकीचा आढावा घ्या.

प्र.4) कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[1×10=10]**

अ) राष्ट्रीय उत्पन्न, लोकसंख्या, शेती, उद्योग आणि सेवा क्षेत्राच्या आधारे भारतीय अर्थव्यवस्थेची जागतिक अर्थव्यवस्थे बरोबर तुलना करा.

ब) जागतिक व्यापार संघटनेची कार्य स्पष्ट करा.

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4681

[Total No. of Pages : 6

[5952]-SODL-304
T.Y. B.Com.
304 : AUDITING AND TAXATION
(2019 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) A) Fill in the Blanks (Any five) **[5]**

i) _______ is the examination by the auditor of all documentary evidences, which are available to support the authenticity of the transaction entered in records.

a) Accounting
b) Book keeping
c) Vouching
d) Recording

ii) _____ is commonly followed method of misappropriation of cash by concealing cash shortages and covering them through recoveries from another customer.

a) Accounting and Investigation
b) Book Keeping and Accounting
c) Teeming and Lading
d) FIFO and LIFO

iii) _____ means and enquiry into the value, ownership, title, existence, possession and presence of any charge on the assets.

a) Audit Evidence
b) Recording
c) Verification
d) Ratio analysis

iv) TAN means_____

a) Total Account Number
b) Taxable Account Number
c) Tax Deduction Account Number
d) Temporary Account Number

P.T.O.

munotes.in

v) Which of the following Allowance is fully taxable____

a) House Rent Allowance
b) City Compensatory Allowance
c) Children education allowance
d) Transport Allowance

vi) Which is qualifying deduction u/s 80G from the following_____

a) Donation to Company
b) Donation to Charitable Trusts
c) Donation to Firm
d) Donation to Political Party

B) True of False Statements (Any five) **[5]**

i) The provision related to tax audit under the Income Tax Act 1961 is given u/s 44AB.

ii) Audit Certificate is an instrument through which the auditor expresses his opinion about the accounts.

iii) Audit as per Company Act provisions is example of Audit under Statue.

iv) Advance payment of Tax is another method of collection of tax by the central government.

v) There are two types of Capital Assets, namely: Long Term Capital Assets and Short Term Capital Assests.

vi) Deduction from Salary u/s 16 Entertainment Allowance is for all employees.

munotes.in

Q2) Attempt any five out of Seven from the following (5×5) **[25]**

a) Explain Audit Note Book.

b) Types of Audit.

c) Explain Tax Audit u/s 44AB

d) Vouching of Cash Book.

e) Agricultural Income.

f) Deductions u/s. 80 c

g) Explain Computation of Business Income.

Q3) Attempt any five out of Seven from the following (5×5) **[25]**

a) Explain Audit Programme.

b) Valuation of plant and Machinery

c) Rights of Company Auditor.

d) Give examples of Exempted Income.

e) Explain Taxability of Allowances

f) State Tax Slab Rates.

g) State Car Perquisites and their Valuation under income from Salary.

Q4) Attempt any one out of Two from the following (1×10) **[10]**

a) Qualifications and Disqualifications of company Auditor.

OR

b) Compute Total taxable Income of Mr. Swatej from the following information.

i) Gross Salary of Rs. 6,00,000.

ii) Income from House Property Rs. 60,000.

iii) Income from Business Rs. 4,35,500.

iv) Interest from Bank Deposit Rs. 45,000.

v) Interest on Government Securities Rs. 37,000.

vi) He made investments in-provident fund Rs. 60,000, L.I.P. Rs. 45,000,N.S.C 20,000.

vii) He paid professional Tax Rs. 2,500

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

PA-4681

[5952]-SODL-304
T.Y. B.Com.
304 : AUDITING AND TAXATION
(2019 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 70

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पुर्ण गुण दर्शवितात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्र.1) अ) रिकाम्या जागा भरा. (कोणतेही पाच) [5]

i) .... ही सर्व कागदोपत्री पुराव्यांची लेखापरीक्षकाद्वारे परीक्षा आहे, जे नोंदीमध्ये समाविष्ट केलेल्या व्यवहाराच्या सत्यतेला समर्थन देण्यासाठी उपलब्ध आहेत.

अ) लेखा ब) पुस्तक पालन

क) पावती पतीक्षण ड) नोंदी करणे

ii) .... रोखीचा तुटवडा लपवून आणि दुसऱ्या ग्राहकाकडून वसूली करून रोखीचा गैरवापर करण्याची सामान्यतः पद्धत अवलंबली जाते.

अ) लेखा आणि सखोल तपासणी ब) पुस्तक पालन आणि लेखा कर्म

क) टीमिंग आणि लॅडिंग ड) FIFO आणि LIFO

iii) .... म्हणजे मूल्य, मालकी, शीर्षक, अस्तित्व, ताबा आणि मालमत्तेवरील कोणत्याही शुल्काच्या उपस्थितीची चौकशी.

अ) अंकेक्षण पुरावा ब) नोंदी करणे

क) पडताळणी/पावती परीक्षण ड) गुणोत्तर विश्लेषण.

iv) TAN म्हणजे ....

अ) टोटल अकौंट नंबर ब) टॅक्सेबल अकौंट नंबर

क) टॅक्स डीडक्क्षण अकौंट नंबर ड) टेम्परारी अकौंट नंबर

v) खालीलपैकी कोणता भत्ता पूर्णपणे करपात्र आहे ....

अ) घरभाडे भत्ता ब) शहर भरपाई भत्ता

क) मुलांचा शिक्षण भत्ता ड) वाहतूक भत्ता

vi) खालीलपैकी u/s80G अंतर्गत वजावट पात्र आहे ....

अ) कंपनीला देणगी ब) धर्मादाय ट्रस्टला देणगी

क) फर्मला देणगी ड) राजकीय पक्षाला देणगी

ब) सत्य किंवा असत्य विधाने (कोणतेही पाच) **[5]**

i) आयकर कायदा 1961 अंतर्गत कर लेखापरीक्षणाशी संबंधित तरतुदी u/s44AB दिली आहे.

ii) लेखापरीक्षण प्रमाणपत्र हे एक साधन आहे ज्याद्वारे लेखापरीक्षक खात्यांबद्दल आपले मत व्यक्त करतो.

iii) कंपनी कायद्यातील तरतुदीनुसार लेखापरीक्षण हे वैधानिक लेखापरीक्षणाचे उदाहरण आहे.

iv) कराचा आगाऊ भरणा ही केंद्र सरकारची कर संकलनाची दुसरी पद्धत आहे.

v) भांडवली मालमत्तांचे दोन प्रकार आहेत, म्हणजेः दीर्घकालीन भांडवली मालमत्ता आणि अल्पकालीन भांडवली मालमत्ता.

vi) पगारातून वजावट u/s16 मनोरंजन भत्ता सर्व कर्मचाऱ्यांसाठी आहे.

प्र.2) खालील सातपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. **[5×5=25]**

अ) लेखापरीक्षण नोंद वही.

ब) अंकेक्षणाचे/लेखापरीक्षणाचे प्रकार.

क) u/s44AB अंतर्गत कर अंकेक्षण/लेखापरीक्षण स्पष्ट करा.

ड) रोख पुस्तकाचे पडताळणी.

इ) कृषी उत्पन्न.

फ) वजावटी u/s. 80c

य) व्यवसायाच्या उत्पन्नाची गणना स्पष्ट करा.

munotes.in

प्र.3) खालील सातपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. **[25]**

अ) अंकेक्षण कार्यक्रम स्पष्ट करा.

ब) यंत्रसामग्रीचे मूल्यांकन

क) कंपनी लेखापरीक्षकाचे/अंकेक्षक अधिकार.

ड) करमुक्त उत्पन्नाची उदाहरणे द्या.

इ) भत्त्यांची कररचना स्पष्ट करा.

फ) आयकराचे स्लॅब लिहा.

य) पगारातून मिळणाऱ्या उत्पन्नांतर्गत कार सेवा आणि त्यांचे मूल्यांकन स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी दोनपैकी कोणतेही एक प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) कंपनी अंकेक्षकाची पात्रता आणि अपात्रता.

किंवा

ब) खालील माहितीवरून श्री. स्वतेज यांच्या एकूण करपात्र उत्पन्नाची गणना करा:−

i) एकूण वेतन रु. 6,00,000.

ii) घराच्या मालमत्तेतून उत्पन्न रु. 60,000.

iii) व्यवसायातून उत्पन्न रु. 4,35,500.

iv) बँक ठेवींवरील व्याज रु. 45,000.

v) सरकारी रोख्यांवरील व्याज रु. 37,000.

vi) त्यांनी भविष्य निर्वाह निधीमध्ये रु. 60,000, L.I.P. रु. 45,000,N.S.C 20,000.

vii) त्यांनी व्यावसायिक कर रु. 2,500 भरला.

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4682

[Total No. of Pages : 4

[5952]-SODL-305
T.Y.B.Com.
305A : BUSINESS ADMINISTRATION-II
(2019 CBCS Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any ten out of twelve from the following. **[10]**

i) The full form of HRM is ______
   a) Human Relation Management
   b) Humanistic Resource Management
   c) Human Resource Management
   d) Human Resourceful Management

ii) The functions of HRM is related to_____
   a) Particular Department b) Top Level Management
   c) Whole Organization d) Line Managers

iii) Human Resource Management is Primarily Concerned with _____
   a) Sales b) Dimensions of people
   c) External Environment d) Cost discipline

iv) Human Resource Management helps to improve ______
   a) Production b) Productivity
   c) Profit d) Power

v) Managerial functions of HRM is important for ______ of the organization.
   a) Administration b) Smooth running
   c) Financial Stability d) Maximizing profit

vi) Employee Leasing is also known as ______
   a) Hiring part time workers b) Hiring full time workers
   c) Hiring permanent workers d) Hiring temporary workers

vii) _____Concept revolves around the customers.
   a) Production b) Marketing
   c) Exchange d) Selling

viii) Fulfilling social responsibility is one of the essentials of ____ concept.
   a) Societal b) Production
   c) Product d) Exchange

ix) Market Segmentation_______ the total market.
   a) Multiplies b) Subtracts
   c) Divides d) None of the above

P.T.O.

x) _______ is the oldest concept of marketing.
   a) Product b) Exchange
   c) Production d) Marketing

xi) ______ is an element of demographic segmentation.
   a) Personality b) Age
   c) Attitude d) All of the above

xii) Market segmentation is the _______ Activity of a marketer.
   a) Primary b) Secondary
   c) Tertiary d) None of the above

Q2) Attempt any five out of seven from the following. **[25]**

a) Explain the Human Resource information system.
b) Briefly explain the techniques of Job Analysis.
c) Write a short note on the general training methods.
d) Discuss the demerits of performance Appraisal.
e) Explain the importance of Marketing.
f) Differentiate between interest Rate and Exchange Rate.
g) State the importance of Advertising.

Q3) Attempt any five out of seven from the following. **[25]**

a) What steps should be taken while choosing a recruitment consultant?
b) Explain the diferent types of aptitude test?
c) State the need and objectives of Training and Development.
d) State the features of marketing.
e) Explain the types of Market.
f) Explain the advantages of Market Segmentation.
g) Differentiate between Advertising and Sales Promotion.

Q4) Attempt any one out of two from the following. **[10]**

a) Describe the direct and indirect methods of Recruitment.
b) Explain the advantages and disadvantages of advertising for the advertiser and the consumer.

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

PA-4682

[5952]-SODL-305
T.Y. B.Com.
305A : BUSINESS ADMINISTRATION-II
(2019 CBCS Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 70

सूचना :– 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी कोणतेही 10 सोडवा. **[10]**

i) एचआरएम (HRM) चे पूर्ण रूप .... आहे.
अ) हयुमन रिलेशन मॅनेजमेंट ब) हयुमॅनिस्टिक रिसोर्स मॅनेजमेंट
क) हयुमन रिसोर्स मॅनेजमेंट ड) हयुमन रिसोर्सफुल मॅनेजमेंट

ii) मानवी संसाधन व्यवस्थापनाचे कार्य हे .... शी संबंधीत आहे.
अ) विशिष्ट विभाग ब) उच्च स्तरिय व्यवस्थापन
क) पूर्ण संस्था ड) साखळी व्यवस्थापक

iii) मानवी संसाधन व्यवस्थापन हे मुळतः .... शी संबंधीत आहे.
अ) विक्री ब) व्यक्तिंचे पैलू
क) बाहय पर्यावरण ड) खर्च शिस्त

iv) मानवी संसाधन व्यवस्थापन .... वाढविण्यास मदत करते.
अ) उत्पादन ब) उत्पादन क्षमता
क) नफा ड) सत्ता

v) मानवी संसाधन व्यवस्थापनाचे व्यवस्थापकिय कार्य हे संस्थेच्या .... साठी महत्वाचे आहे.
अ) प्रशासन ब) सुरळीत चालणे
क) आर्थिक स्थिरता ड) जास्तीत जास्त नफा

vi) कर्मचा–यांची नैमित्तिक नियुक्ती यालाच .... असेही म्हणतात.
अ) अर्धवेळ नियुक्ती ब) पूर्ण वेळ नियुक्ती
क) कायमस्वरूपी नियुक्ती ड) तात्पुरती/हंगामी नियुक्ती

vii) .... संकल्पना ग्राहकांभोवती फिरते.
अ) उत्पादन ब) विपणन
क) विनिमय ड) विक्री

viii) सामाजिक उत्तरदायित्वाची पूर्तता करणे ही .... संकल्पनेतील एक आवश्यक गोष्ट आहे.
अ) सामाजिक ब) उत्पादन
क) वस्तू ड) विनिमय

ix) बाजाराचे विभाजन हे एकूण बाजाराला ....

अ) गुणते ब) वजा करते

क) भागते ड) वरीलपैकी नाही

x) .... ही विपणनाची सर्वात जुनी संकल्पना आहे.

अ) वस्तू ब) विनिमय

क) उत्पादन ड) विपणन

xi) .... लोकसंख्याशास्त्रीय विभाजनाचा घटक आहे.

अ) व्यक्तिमत्व ब) वय

क) वृत्ती ड) वरीलपैकी सर्व

xii) बाजाराचे विभाजन हे मार्केटरची .... कृती आहे.

अ) प्राथमिक ब) दुय्यम

क) तृतीय ड) वरीलपैकी नाही

प्र.2) खालीलपैकी कोणतेही 5 प्रश्न सोडवा. **[25]**

अ) मानवी संसाधन माहिती प्रणाली स्पष्ट करा.

ब) कार्य विश्लेषणाची तंत्रे थोडक्यात स्पष्ट करा.

क) सर्वसाधारण प्रशिक्षण पद्धती यावर टिप लिहा.

ड) कामगिरी मूल्यांकनाच्या दोषांची चर्चा करा.

इ) विपणनाचे महत्व स्पष्ट करा.

फ) व्याज दर व विनिमय दर यातील फरक स्पष्ट करा.

य) जाहिरातीचे महत्व सांगा.

प्र.3) खालीलपैकी कोणतेही 5 प्रश्न सोडवा. **[25]**

अ) भरती सल्लागार निवडताना कोणती पावले उचलली पाहिजेत?

ब) अभियोग्यता चाचणीचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

क) प्रशिक्षण व विकासाची गरज व उद्दिष्टये स्पष्ट करा.

ड) विपणनाची वैशिष्ट्ये सांगा.

इ) बाजाराचे प्रकार स्पष्ट करा.

फ) बाजार विभाजनाचे फायदे स्पष्ट करा.

य) जाहिरात व विक्री प्रचार यातील फरक स्पष्ट करा.

प्र.4) खालीलपैकी कोणताही 1 प्रश्ना सोडवा. **[10]**

अ) भरतीच्या प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष पद्धतीचे वर्णन करा.

ब) जाहिरातदार व ग्राहक यांच्या दृष्टीने जाहिरातीचे फायदे व तोटे स्पष्ट करा.

✠ ✠ ✠

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4684

[Total No. of Pages : 2

[5952]-SODL-307

T.Y. B.Com.

305 (C) : BUSINESS LAWS AND PRACTICES-II

(2019 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right side indicate full marks.*

Q1) Attempt any ten out of twelve from the following **[10×1=10]**

a) The right to information act come into existence in ______
- i) 2006
- ii) 2007
- iii) 2005
- iv) 2004

b) The factories act come into existence in _____
- i) 1948
- ii) 1950
- iii) 1970
- iv) 1952

c) Which of the following are the principles of Ethics in business?
- i) Honesty
- ii) Integrity
- iii) loyalty
- iv) All of these

d) Majority must prevails is the principle of ____ management.
- i) Company
- ii) Business
- iii) Partnership
- iv) Corporate

e) _____ means to be free from an obligation or liability imposed on others.
- i) Exempt
- ii) Deposit
- iii) Pension
- iv) Amendment

f) When was the first industrial disputes act passed in India?
- i) 1949
- ii) 1930
- iii) 1947
- iv) 1977

g) _____ means all remuneration paid in cash if their terms of the contract are fulfilled.
- i) Wages
- ii) Salary
- iii) Incentive
- iv) none of these

h) When did the employees provident fund? miscellaneous provisions act come into force?
- i) 1948
- ii) 1953
- iii) 1952
- iv) 1968

munotes.in

P.T.O.

i) _______ is a form of retirement benefits

i) Salary   ii) wages

iii) provident fund   iv) Tax

j) _______ implies tyrannical and cruel treatment to any member or members.

i) Pension   ii) Wages

iii) Oppression   iv) Salary

k) _______ is the state of being legally responsible for something.

i) Asset   ii) Liability

iii) Wages   iv) Salary

l) _______ governance is a concept. ratherthan an individual instrument.

i) Social   ii) Service

iii) Corporate   iv) Public

Q2) Attempt any five out of seven from the following. **[5×5=25]**

a) Mention the classification of labour laws.

b) Write a short note on the labour policy of India.

c) Write a short note on medical benefit council.

d) Write a short note on Incorporation of company.

e) State the legal provisions regarding compromise.

f) Explain the characteristics of company.

g) Write short note on corporate Governance.

Q3) Attempt any five out of seven from the following. **[5×5=25]**

a) Write a short note on provident fund

b) Write a short note on Audit

c) Explain the principles of business ethics

d) Explain the characteristics of company.

e) Explain objectives of the factories Act 1948

f) Explain classification of labour laws.

g) Write short note on unfair labour practices.

Q4) Attempt any one out of two from the following. **[1×10=10]**

a) Discuss the history and evolution of labour laws in India.

b) Explain the remedies and rights of the minority share holders.

❖ ❖ ❖

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4680

[Total No. of Pages : 4

[5952]-SODL-303
T.Y.B.Com.
COMMERCE
303 : Indian & Global Economic Development
(2019 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) Attempt any ten out of twelve from the following. **[10×1=10]**

i) ______ is the financial year in India.
- a) 1 March to 31 April
- b) 1 April to 31 March
- c) 1 January to 31 December
- d) 16 March to 15 March.

ii) National Bank for Agriculture and Rural Development (NABARD) was established in the_______
- a) 1982
- b) 1990
- c) 1934
- d) 1980

iii) New Industrial policy announced on the day of ______
- a) 15 August 1947
- b) 26 January 1975
- c) 24 July 1991
- d) 2 October 1995

iv) GDP known as ________
- a) Gross Domestic product
- b) Government Democratic policy
- c) Ganga Dham project
- d) None of the above

v) Integrated child development scheme was launched on _______
- a) 26 January 1950
- b) 19 February 1975
- c) 15 August 1982
- d) 2 October 1975

vi) FDI means_______
- a) Film Development of India
- b) Fund Donation institution
- c) Foreign Direct Investment
- d) None of the above

vii) EXIM policy is for ______
- a) Import Export business
- b) External chemical manufacturing
- c) Extra control management
- d) All of the above.

viii) IMF stands for
- a) Internal monetory fund
- b) International monopoly foundation
- c) International monetory fund
- d) Indian money fund

P.T.O.

munotes.in

ix) Indian Economy is ______

a) Developed Economy b) Emerging Economy

c) Dual Economy d) Non Agriculture Economy

x) The main source of foreign capital in India is ______

a) Loan from abroad b) Foreign Direct investment

c) Both (a) and (b) d) None of the above

xi) GNP=_______+NR–NP.

a) GDP b) Import

c) Export d) All of the above

xii) Regional Rural Bank was establish on

a) 14 November 1975 b) 2 October 1975

c) 2 October 1977 d) 14 February 1980

Q2) Attempt any five out of seven. **[5×5=25]**

a) Role of agriculture in Indian Economy.

b) Explain the importance of Industrialisation in Indian Economy.

c) Discuss the role of service sector in India Economy.

d) Discuss the problems of public sectors in India.

e) Discuss the limitation of foreign capital.

f) Explain the causes of unfaverable balance of payment

g) BRICS-functions.

Q3) Attempt any five out of seven. **[5×5=25]**

a) Explain the functions of International Monetory fund.

b) Discuss the Indias Balance of payment since 2001.

c) Explain the role of micro and small Enterprises in India.

d) Discuss the measures of low productivity of Indian agriculture.

e) Discuss the gender inequility index & global hunger index.

f) Explain the objectives of world Bank.

g) Foreign investment in India since 2001.

Q4) Attempt any one out of two **[1×10=10]**

a) Compair the Indian Economy with world economy with reference to national Income, population, Agriculture, industry & service sector.

b) Explain the functions of world trade organisation.

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

PA-4680

[5952]-SODL-303

T.Y.B.Com.

COMMERCE

303 : Indian & Global Economic Development

(2019 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 70

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पुर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1) खालीलपैकी 10 प्रश्न सोडवा. **[10×1=10]**

i) .... हे भारतीय आर्थिक वर्षे आहे.

अ) 1 मार्च ते 31 एप्रील ब) 1 एप्रील ते 31 मार्च

क) 1 जानेवारी ते 31 डिसेंबर ड) 16 मार्च ते 15 मार्च

ii) .... साली नाबार्डची स्थापना झाली.

अ) 1982 ब) 1990

क) 1934 ड) 1980

iii) नविन औद्योगिक धोरण .... या दिवशी घोषित करण्यात आले.

अ) 15 ऑगस्ट 1947 ब) 26 जानेवारी 1975

क) 24 जुलै 1991 ड) 2 ऑक्टोबर 1995

iv) G.D.P. चे पूर्ण रूप लिहा.

अ) सकल राष्ट्रीय उत्पादन ब) सरकारी लोकशाही धोरण

क) गंगाधाम प्रकल्प ड) यापैकी नाही

v) एकात्मीक बालविकास सेवा योजना .... या दिवशी जाहिर करण्यात आली.

अ) 26 जानेवरी 1950 ब) 19 फेब्रुवारी 1975

क) 15 ऑगस्ट 1982 ड) 2 ऑक्टोबर 1975

vi) F.D.I. म्हणजे ....

अ) फिल्म डेव्हलपमेंन्ट ऑफ इंडीया ब) फंड डोनेशन इंडस्ट्री

क) फॉरेन डायरेक्ट इनव्हेस्टमेंन्ट ड) यापैकी नाही

vii) एक्झीम (EXIM) धोरण हे .... साठीचे धोरणे आहे.

अ) आयात-निर्यात व्यापार ब) बाह्य रसायने उत्पादने

क) अतिरिक्त नियंत्रण व्यवस्थापन ड) वरीलपैकी सर्व

viii) आय.एम.एफ. (IMF) म्हणजे ....

अ) इंटर्नल मनी फंड ब) इंटरनॅशनल मोनोपॉली फौंडेशन

क) इंटरनॅशनल मॅानेटरी फंड ड) इंडीयन मोनेटरी फंड

munotes.in

ix) भारतीय अर्थव्यवस्था ही .... अर्थव्यवस्था आहे.

अ) विकसीत　　ब) उद्यनमुख

क) दुहेरी　　ड) अकृषिक

x) भारतातील परकीय भांडवलाचा .... हा मुख्य मार्ग आहे.

अ) परदेशी कर्जे　　ब) परकीय थेट गुंतवणुक

क) (अ) आणि (ब)　　ड) वरीलपैकी नाही

xi) सकल राष्ट्रीय उत्पादन (GNP) = ... + परदेशातील निव्वळ उत्पादन (NR) – परदेशातील निव्वळ देणी (NP).

अ) राष्ट्रीय सकल उत्पाद (G.D.P.)　　ब) आयात

क) निर्यात　　ड) वरीलपैकी सर्व

xii) प्रादेशिक ग्रामीण बँकेची स्थापना .... या दिवशी करण्यात आली.

अ) 14 नोव्हेंबर 1975　　ब) 2 ऑक्टोबर 1975

क) 2 ऑक्टोबर 1977　　ड) 14 फेब्रुवारी 1980

प्र.2) खालील प्रश्नांपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. **[5×5=25]**

अ) भारतीय अर्थव्यवस्थेत शेतीची भूमिका स्पष्ट करा.

ब) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील औद्योगीकरणाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

क) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील सेवा क्षेत्राची भूमिका स्पष्ट करा.

ड) भारतातील सार्वजनिक क्षेत्राच्या समस्या लिहा.

इ) परदेशी भांडवलाच्या मर्यादा! चर्चा करा.

फ) असंतुलीत व्यवहार तोलाची कारणे स्पष्ट करा.

य) ब्रिक्स् (BRICS) कार्ये.

प्र.3) खालील प्रश्नांपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. **[5×5=25]**

अ) आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची कार्ये स्पष्ट करा.

ब) 2001 पासुनच्या भारतीय व्यवहारतोलाची चर्चा करा.

क) सुक्ष्म आणि लघु उद्योगांची भारतातील भूमिका स्पष्ट करा.

ड) भारतीय शेतीतील अल्प उत्पादकत्तेच्या उपायांची चर्चा करा.

इ) लिंगभेद निर्देशांक आणि जागतिक भुक निर्देशांक याची चर्चा करा.

फ) जागतिक बँकेची उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा.

य) 2001 पासुनच्या भारतातील परदेशी गुंतवणूकीचा आढावा घ्या.

प्र.4) कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[1×10=10]**

अ) राष्ट्रीय उत्पन्न, लोकसंख्या, शेती, उद्योग आणि सेवा क्षेत्राच्या आधारे भारतीय अर्थव्यवस्थेची जागतिक अर्थव्यवस्थे बरोबर तुलना करा.

ब) जागतिक व्यापार संघटनेची कार्य स्पष्ट करा.

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4683

[Total No. of Pages : 4

[5952]-SODL-306
T.Y. B.Com.
305 B : BANKING & FINANCE - II
(2019 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Attempt any ten **[10]**

i) Money Market is a market for lending and borrowing of fund for______term.
   a) Long term b) Short term
   c) Medium term d) None of these

ii) Who controls the capital market in India?
   a) SEBI b) RBI
   c) IRDA d) NABARD

iii) Capital market is market for______
   a) Short term fund b) Long term fund
   c) Liquidity management d) Indigenous Bankers

iv) Which of the following is not regulatory institution in Indian financial system?
   a) RBI b) CIBIL
   c) SEBI d) IRDA

v) Which of the follwing is the requlator of money market?
   a) RBI b) Goverment
   c) SEBI d) IRDA

vi) The securities and exchange board of india was established in _____
   a) 1992 b) 1988
   c) 1987 d) 1990

vii) Non banking financial institution are registered under
   a) RBI Act 1934 b) Companies Act
   c) SEBI Act d) Bank regulation Act

viii) Nifty is the index of
   a) BSE b) OTCEI
   c) MSE d) CSH

P.T.O.

munotes.in

ix) Financial institutions are also known as______

a) Financial organization
b) Financial intermediaries
c) Financial system
d) None of the above

x) What is the simple example of stock index in India?

a) MSE
b) Sensex
c) BSE
d) SEBI

xi) Exchange rates are determind in______

a) The money market
b) The foreign exchange market
c) The stock market
d) The capital market

xii) Which of the following Activity is not permissible NBFC?

a) loan & advances
b) acquisition of shares
c) insurance business
d) construction of immovable property

Q2) Attempt any five. **[25]**

a) What is the deficiencies of Indian Money Market?
b) What is meaning capital market? which instrument used in the Indian capital market?
c) Write a short note on the 'Money Market Instrument'.
d) State the function of Indian Money Market.
e) Who is the participant of indian capital market?
f) Write a short note on recent development in foreign Exchange market.
g) State the function of indian capital market?

Q3) Attempt any five **[25]**

a) Write short note career opportunities in Stock Market.
b) What is meaning option market? state the types of option market?
c) Write short note - Life Insurance Company.
d) What is the career opportunities in insurance sector?
e) State the major function of SEBI.
f) Write short note on - Mutual fund.
g) Explain briefly distinction between bank & Non banking financial institution's.

Q4) Attempt any one. **[10]**

a) Explain in detail. Indicator of financial Development.
b) Explain in detail Initial Public Offer (IPO)

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

PA-4683

[5952]-SODL-306

T.Y. B.Com.

305 B : BANKING & FINANCE - II

(2019 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : *3 तास]* *[एकूण गुण : 70*

सूचना :- *1)* सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक प्रश्नांचे पुर्ण गुण दर्शवितात.

प्र. *1)* कोणतेही दहा सोडवा. **[10]**

i) मुद्रा बाजार म्हणजे ………… मुदतीसाठी कर्जाची देवाण-घेवाण करणार बाजार होय.

अ) दीर्घ मुदत ब) अल्प मुदत

क) मध्यम मुदत ड) यापैकी नाही

ii) भारतातील भांडवली बाजारावर कोणाचे नियंत्रण असते?

अ) सेबी ब) आरबीआय

क) आय आर डी ए ड) नाबार्ड

iii) भांडवल बाजार हा ………… बाजार आहे.

अ) अल्पकालीन निधीचा ब) दीर्घकालीन निधीचा

क) तरलता व्यवस्थापनाचा ड) ऐत्‌देशीय बँकेचा

iv) खालीलपैकी कोणती भारतीय वित्तीय संस्थेतील नियामक संस्था नाही.

अ) आर बी आय ब) सिबील

क) सेबी ड) आय आर डी ए

v) मुद्रा बाजाराची खालीलपैकी नियामक संस्था कोणती?

अ) आर बी आय ब) सरकार

क) सेबी ड) आय आर डी ए

vi) भारतीय सुरक्षा आणि नियमन मंडळ (सेबी) ची स्थापना कधी झाली?

अ) 1992 ब) 1988

क) 1987 ड) 1990

vii) बिगर बँकिंग वित्तीय संस्थाची नोंदणी कोणत्या कायद्याअंतर्गत झाली आहे?

अ) भारतीय रिझर्व बँक कायदा - 1934 ब) कंपनी कायदा

क) सेबी कायदा ड) बँक नियमन कायदा

viii) निफ्टी हा ………. चा निर्देशांक आहे.

अ) बी.एस.ई. ब) ओ.टी.सी.ई.आई.

क) एन.एस.ई. ड) सी.एस.एच

ix) वित्तीय संस्था .... म्हणूनही ओळखल्या जातात.

अ) वित्तीय संघटना ब) वित्तीय मध्यस्थ

क) वित्तीय व्यवस्था ड) वरीलपैकी कोणतेही नाही

x) भारतातील शेअर निर्देशंकाचे खालीलपैकी साधे उदाहरण कोणते?

अ) एन.एस.ई. ब) सेन्सेक्स

क) बी.एस.ई. ड) सेबी

xi) विनीमय दर निश्चिती .... होते.

अ) मुद्रा बाजारामध्ये ब) परकीय विनीमय बाजारामध्ये

क) शेअर बाजारामध्ये ड) भांडवल बाजारामध्ये

xii) खालीलपैकी कोणत्या उपक्रमाला बिगर बँकिंग वित्तीय संस्थाना परवानगी नाही.

अ) कर्ज व अग्रीमे ब) भाग संपादन

क) विमा व्यवस्थाय ड) स्थावर मालमत्तेच्या बांधकामास

प्र.2) कोणतेही पाच सोडवा. **[25]**

अ) भारतीय नाणेबाजारातील कमतरता कोणत्या आहेत?

ब) भांडवल बाजार म्हणजे काय? भांडवल बाजारात कोणती साधने वापरली जातात?

क) टीपा लिहा – नाणेबाजारातील साधने.

ड) भारतीय नाणेबाजाराची कार्ये सांगा.

इ) भारतीय भांडवल बाजारातील सहभागी घटक कोणते?

फ) टीपा लिहा – परकीय विनीमय बाजाराचा अलीकडील काळातील विकास.

य) भारतीय भांडवल बाजाराची कार्ये सांगा.

प्र.3) कोणतेही पाच सोडवा. **[25]**

अ) टिपा लिहा – शेअरबाजारातील करिअर संधी.

ब) ऑप्शन बाजार म्हणजे काय? ऑप्शन बाजाराचे प्रकार सांगा.

क) टिपा लिहा – भारतीय आयुर्विमा कंपनी.

ड) विमाव्यवसायातील करिअरच्या संधी कोणत्या आहेत?

इ) सेबीची कार्ये सांगा.

फ) टिपा लिहा – परस्पर निधी (म्युचअल फंड)

य) बँका आणि बिगरबँकिंग वित्तीय यामधील फरक थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.4) कोणताही एक सोडवा. **[10]**

अ) वित्तीय विकासाचे निर्देशक सविस्तर स्पष्ट करा.

ब) आय.पी.ओ. सविस्तर स्पष्ट करा.

☯☯☯☯

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4685

[Total No. of Pages : 4

[5952]-SODL-308
T.Y.B.Com
305 E : COST AND WORKS ACCOUNTING - II
(2019 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions carry equal marks.***
2) ***Figures to the right indicates full marks.***

Q1) **Attempt any ten out of twelve from the following Marks :[10 × 1 = 10]**

a) Allocation of Cost is _________ activity.

(Direct / Indirect / Complex / Rigid)

b) Process Costing is a _______________ of Costing.

(Technique / Tool / Method / Principle)

c) Cost of Insurance will be apportioned on the basis of ___________

(Area Occupied / No. of Workers / Asset Value / Direct Material)

d) Overhead is an aggregation of _____________

(Direct Cost / Indirect Cost / Prime Cost / Imputed Cost)

e) _____________ is the last step in Accounting of Overheads.

(Collection / Classification / Apportionment / Absorption)

f) ________ costing is useful in construction industry.

(Job / Contract / Batch / Process)

g) Basis for apportionment of canteen expenses is ____________

(Area Occupied / Direct Material / No. of workers /Asset Value)

h) ____________ costing is useful in hotel industry.

(Job / Contract / Process / Service)

munotes.in

P.T.O.

i) The Loss of the quantity in the process due to evaporation is ___________

(Abnormal Gain / Abnormal Loss / Normal Loss / Spoilage)

j) _____________ certifies the work in contract costing.

(Contractor/ Contractee / Architect / Supervisor)

k) Cost Accounting Standard 11 is about __________________

(Employee Cost / Administrative Overheads / Material Cost / Classification of Cost)

l) Total of all direct expenses is _____________

(Overheads / Indirect Cost / Prime Cost / Sunk Cost)

Q2) **Attempt any five out of seven from the following :** **[5 × 5 = 25]**

a) Explain the terms: Cost Driver & Cost Pool.

b) What do you mean by Normal Loss and Abnormal Loss in Process costing?

c) Give a brief note on element wise classification of cost.

d) Explain the features of process costing.

e) Distinguish between Fixed overheads and Variable overheads.

f) Following is the data relating to a process — Raw Material = 10, 000 Units (Value Rs. 10, 000)

Labour = Rs. 5000

Sundry Material = Rs. 1,000

Direct Expenses = Rs. 1050

Normal Loss in the Process is 3%

Wastage from the process was realized at 25 paisa per unit.

Actual Output of the process was 9500 Units.

Prepare Process Account and ascertain the value of abnormal loss / gain if any.

g) A Delhi-Jaipur Transport Co. runs 4 buses between two towns which are 50 kilometres apart. The seating capacity of each bus is 50 passengers and actual passengers carried are 80% of the seating capacity. All the 4 buses run on 25 days in a month and each bus makes one round trip per day. Calculate passenger kilometres.

Q3) Attempt any five out of seven from the following : **[5 × 5 = 25]**

a) Explain the concepts of Direct Cost and Indirect Cost.

b) Describe the features of Job Costing.

c) Distinguish between allocation and apportionment of overheads.

d) Explain the term ABC (Activity Based Costing).

e) What do you mean by under and Over Absorption of overheads?

f) Ascertain the amount to be transferred to the Profit & Loss account in a contract as per the data given below.

Value of Work Certified = Rs. 4,00,000

Contract Price = Rs. 6, 00,000

Cash Received from contractee = Rs. 2, 00,000

Notional Profit = Rs. 75,000

g) Premier Tools Company, Pune, has three production departments A, B, and C and two service Departments P & Q. Following cost data is extracted for the month March 2020.

Production Department Expenses :

A - Rs.100 B - Rs. 600 C - Rs.300

Service Department Expenses :

P - Rs. 700 Q - Rs. 300

Their Common Expenses were as follows :

- Lighting Rs. 2000
- Plant Depreciation Rs. 9000
- Power Rs. 3000
- Rent & Rates Rs. 5500

The other details are as follows :

Particulars	**A**	**B**	**C**	**P**	**Q**
Light points No.	14	10	4	8	4
Electricity KWH	50	30	20	30	20
Value of Plants Rs.	70,000	30,000	10,000	30,000	10,000
Floor Space sq. ft.	4,000	3,000	1,000	2,000	1,000

Prepare the statement showing Primary Distribution of Overheads.

munotes.in

Q4) **Attempt any one out of two from the following Marks : [1 × 10 = 10]**

a) Union Transport Company supplies the following details in respect of a Truck of 5 ton capacity.

- Cost of Truck Rs. 90, 000
- Estimated Life 10 years
- Diesel, Oil, Grease Rs. 15 Per trip each way
- Repairs & maintenance Rs. 500 per month
- Cleaner's wages Rs. 250 per month
- Driver's Wages Rs. 500 per month
- Insurance Rs. 4800 per year
- Tax Rs. 2400 per year
- General Supervision Rs. 4800 per year

The truck carries goods to and from city covering a distance of 50 miles eachway. While going to the city, freight is available to the extent of full capacity and on return 20% of capacity. Assuming that the truck runs on an average 25 days a month, workout -

i) Operating cost per ton-mile

ii) Rate per trip the company should charge to earn 50% profit on freightage is to be earned.

OR

b) Explain in detail: - Behavior wise and function wise classification of cost.

❄ ❄ ❄

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4686

[Total No. of Pages : 4

[5952]SODL-309

T.Y. B.Com.

305 G : BUSINESS ENTREPRENEURSHIP - II

(2019 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

Q1) **Attempt any 10 questions from the following :** **[10]**

a) Define the term Investment.

b) What do you mean by Business Opportunity?

c) What is Business Plan?

d) What do you mean by project assistance?

e) What do you mean by Business crises?

f) Define Financial crises.

g) Define the term Annual tern over.

h) What is Break Even Analysis?

i) What do you mean by Project Appraisal?

j) Define the term Financial Analysis.

k) What is SWOT Analysis?

l) What is sick industrial unit?

Q2) **Attempt any 5 Questions from the following :** **[25]**

a) What are the features of technical assistance scheme?

b) Distinguish between manufacturing & service enterprises.

c) State the objectives of Business Plan.

d) State the functions of NIESBUD and SIDBI.

e) Explain the significance of a Business Plan.

f) Write a note on Integrative & Creative Approach.

g) Compare between Financial & Prosperity crises.

P.T.O.

munotes.in

Q3) **Attempt any 5 questions From the following :** **[25]**

a) Explain significance of startups in India.

b) Explain the Delegation & Leadership crises.

c) Explain the necessary steps to stabilize a new Business.

d) Explain the Financial & Marketing aspects of a Business Plan.

e) Explain the functions of DIC in details.

f) Explain the various reasons for the failure of a Project.

g) Describe the Limitations MSMEs.

Q4) **Attempt any 1 question from the following :** **[10]**

a) Evaluate the significance & characteristics of Prime Minister's Rojgar Yojna (PMRY).

b) Describe the Establishment of MIDC & its achievements.

❄ ❄ ❄

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

PA-4686

[5952]SODL-309
T.Y. B.Com.
305 G : BUSINESS ENTREPRENEURSHIP - II
(2019 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना :
1) *सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.*
2) *उजवीकडील अंक प्रश्नाचे पूर्ण गुण दर्शवितात.*
3) *संदर्भासाठी इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.*

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणतेही दहा प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) गुंतवणूक संकल्पना स्पष्ट करा.
ब) व्यापार संधी म्हणजे काय?
क) व्यवसाय योजना म्हणजे काय?
ड) प्रकल्प सहाय्य म्हणजे काय?
इ) व्यवसायिक समस्या म्हणजे काय?
फ) वित्त समस्या संज्ञा स्पष्ट करा.
य) वार्षिक उलाढाल म्हणजे काय?
र) समविच्छेदन विश्लेषण म्हणजे काय?
ल) प्रकल्प मूल्यांकन म्हणजे काय?
व) वित्तीय विश्लेषण संज्ञा स्पष्ट करा.
श) SWOT विश्लेषण म्हणजे काय?
ष) आजारी उदयोग म्हणजे काय?

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा : **[25]**

अ) तांत्रिक सहाय्य योजनेची वैशिष्टये कोणती?
ब) उत्पादन उद्योग व सेवा उद्योग यामधील फरक स्पष्ट करा.
क) व्यवसायिक योजनेची उद्दिष्टे स्पष्ट करा.
ड) NIESBUD आणि SIDBI यांची कार्ये स्पष्ट करा.
इ) व्यावसायिक योजनेचे महत्त्व स्पष्ट करा.
फ) एकत्रित दृष्टीकोन आणि क्रिएटिव्ह दृष्टिकोन यावर टिप लिहा.
य) वित्त समस्या व समृद्ध समस्या यामध्ये तुलना करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. **[25]**

अ) भारतातील स्टार्टअपचे महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) अधिकार प्रदान समस्या व नेतृत्व समस्या स्पष्ट करा.

क) नविन व्यवसायामध्ये स्थिरता आणण्यासाठी आवश्यक टप्पे स्पष्ट करा.

ड) व्यवसायिक योजनेचे वित्तीय व विपणनाचे घटक स्पष्ट करा.

इ) DIC ची कार्ये सविस्तर स्पष्ट करा.

फ) प्रकल्प अयशस्वी होण्याची विविध कारणे स्पष्ट करा.

य) MSME च्या मर्यादा स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणताही एक प्रश्न सोडवा : **[10]**

अ) प्रधानमंत्री रोजगार योजनेचे महत्त्व आणि वैशिष्टये स्पष्ट करा.

ब) MIDC ची स्थापना आणि MIDC च्या माध्यमातून साध्य झालेल्या बाबी सविस्तर स्पष्ट करा.

❄ ❄ ❄

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4687

[Total No. of Pages : 6

[5952]SODL-310

T.Y. B.Com.

305 H : MARKETING MANAGEMENT - II

(2019 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***Answer all questions.***
2) ***Figures to the right side indicate full marks.***

Q1) **Attempt Any Ten :** **[10]**

i) Non profit organization are known as __________.

a) Charitable organization b) Government organization

c) Business organization d) Personal organization

ii) Clubs, social clubs are known as _________.

a) Personal organization b) Membership organization

c) Government organization d) Basic Institutions

iii) Love, affection, honor and respect are the _________ needs.

a) Physical b) Personal

c) Egoistic d) Social

iv) When manufacturing companies manufacture goods but use the brand name of the company at the time of sell it is called _________.

a) New brand b) Private lable

c) Original brand d) Old brand

v) _________ in a way there is an action plan.

a) New brand b) Brand strategy

c) Sell of goods d) Purchase of goods

munotes.in

vi) _________ in the market goods are bought and sold according to the demand and need of the customer.

a) Ditto Market b) Wholesale market

c) Retail market d) Futures market

vii) ________ it includes communication system, electricity water, and necessary technology.

a) Secondary facilities b) Necessary facilities

c) Basic Infrastructure d) Indirect facilities

viii) Doing business with more than one nation means ________.

a) Local business b) Global business

c) National business d) A National business

ix) In any business ________ is considered as the focal point.

a) Seller b) Producer

c) Consumer d) Distributor

x) The major factor affecting global marketing is _________.

a) Brand b) Natural situation

c) Sales process d) Price

xi) ________ it is an important component of every business.

a) Small business

b) Customer Relationship Management

c) High business

d) Market place

xii) Your customers are just a few clicks away form making a purchase if you have _________.

a) Trade b) Website

c) Market d) Computer

munotes.in

Q2) Attempt any five : **[25]**

a) Briefly explain the types of Non-profit organization.

b) State the feature of strategy by brand.

c) Write Notes-Non profit organizations in India.

d) State the advantages of functional marketing organization.

e) Briefly state the components of an effective marketing organization.

f) Briefly explain the importance of Brand strategy.

g) State the types of formation of Brand strategy.

Q3) Attempt any five : **[25]**

a) State the features of consumer protection Act 1986.

b) Write notes - Trade Marks Act 1999.

c) What are the features of Indian Patent Act 2005.

d) Write notes - Global marketing.

e) Briefly state the objective of global marketing.

f) State the challenges facing cyber security marketing.

g) Explain the need for cyber security marketing.

Q4) Attempt Any One : **[10]**

a) What is Agriculture Production? State the characteristics of Agriculture production?

b) What is market demand? Explain in detail the determinants of market demand?

❄ ❄ ❄

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

PA-4687

[5952]SODL-310

T.Y. B.Com.

305 H : MARKETING MANAGEMENT - II

(2019 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) उजव्या बाजूचे अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.

प्रश्न 1) **कोणतेही दहा प्रश्न सोडवा :** **[10]**

i) विना नफा संस्था या .... म्हणुन ओळखल्या जातात.

अ) सेवाभावी संस्था ब) शासकीय संस्था

क) व्यावासायिक संस्था ड) वैयक्तिक संस्था

ii) क्लब, सोशल क्लब या .... संस्था आहेत.

अ) वैयक्तिक संस्था ब) सदस्यता संस्था

क) शासकीय संस्था ड) पायाभुत संस्था

iii) प्रेम, आपुलकी, सन्मान आणि आदर या .... गरजा आहेत.

अ) भौतिक ब) वैयक्तिक

क) अहंकारविषयक ड) सामाजिक

iv) जेव्हा उत्पादक कंपन्या वस्तुंची निर्मिती करतात, परंतु बिक्रीच्या वेळी, कंपनीच्या नावाने ब्रँड वापरतात तेव्हा त्यास .... म्हणतात.

अ) नविन ब्रँड ब) खासगी लेबल

क) मुळ ब्रँड ड) जुना ब्रँड

 P.T.O.

munotes.in

v) .... म्हणजे एक प्रकारे कृती आरखडा असतो.

अ) नविन ब्रँड ब) चिन्हांकन व्युहरचना

क) वस्तुंची विक्री ड) वस्तुंची खरेदी

vi) .... बाजारपेठेत ग्राहकाच्या मागणीनुसार व गरजेनुसार वस्तुंची खरेदी विक्री केली जाते.

अ) सदर बाजार ब) घाऊक बाजार

क) किरकोळ विक्री ड) वायदा बाजार

vii) दळणवळणाची व्यवस्था, वीज, पाणी आणि आवश्यक तंत्रज्ञान यांचा समावेश .... होतो.

अ) दुय्यम सुविधा ब) आवश्यक सुविधा

क) पायाभुत सुविधा ड) अप्रत्यक्ष सुविधा

viii) एकापेक्षा अधिक राष्ट्रासोबत व्यवसाय करणे म्हणजे .... होय.

अ) स्थानिक व्यवसाय ब) जागतिक व्यवसाय

क) राष्ट्रीय व्यवसाय ड) एक राष्ट्रीय व्यवसाय

ix) कोणत्याही व्यवसायात .... हा केंद्रबिंदु मानला जातो.

अ) विक्रेता ब) निर्माता

क) ग्राहक ड) वितरक

x) जागतिक विपणनावर परिणाम करणारा .... हा प्रमुख घटक आहे.

अ) ब्रँड ब) नैसर्गिक परिस्थिती

क) विक्री प्रक्रिया ड) किंमत

xi) .... हा प्रत्येक व्यवसायात महत्त्वाचा घटक असतो.

अ) लघु व्यवसाय ब) ग्राहक संबध व्यवस्थापन

क) उच्च व्यवसाय ड) बाजारपेठ

xii) तुमच्याकडे .... असल्यास, तुमचे ग्राहक खरेदी करण्यापासुन काही क्लिक दुर आहेत.

अ) व्यापार ब) वेबसाईट

क) बाजार ड) संगणक

munotes.in

प्रश्न 2) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा : **[25]**

अ) विना नफा संस्थेचे प्रकार थोडक्यात सांगा?

ब) चिन्हांकन व्युहरचनेची वैशिष्टये सांगा?

क) टीपा लिहा : भारतातील विना नफा संस्था.

ड) कार्योत्मक विपणन संघटनेचे फायदे सांगा?

इ) प्रभावी विपणन संघटनेचे घटक थोडक्यात सांगा?

फ) चिन्हांकन व्युहरचनेचे महत्त्व थोडक्यात सांगा?

य) चिन्हांकन व्युहरचना निर्मितीचे प्रकार सांगा?

प्रश्न 3) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा : **[25]**

अ) ग्राहक संरक्षण कायदा 1986 वैशिष्टये सांगा?

ब) टीपा लिहा – व्यापारचिन्ह कायदा – 1999.

क) भारतीय पेटंट अधिनियम 2005 ची वैशिष्टये कोणती?

ड) टीपा लिहा – जागतिक विपणन.

इ) जागतिक विपणनाची उद्दिष्टे थोडक्यात सांगा?

फ) सायबर सुरक्षा विपणनासमोरील आव्हाने सांगा?

य) सायबर सुरक्षा विपणनाची गरज स्पष्ट करा?

munotes.in

प्रश्न 4) कोणताही एक प्रश्न सोडवा : **[10]**

अ) कृषी उत्पादन म्हणजे काय? कृषी उत्पादनाची वैशिष्टये सांगा?

ब) बाजार मागणी म्हणजे काय? बाजार मागणीचे निर्धारक घटक सविस्तर स्पष्ट करा?

❄ ❄ ❄

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4688

[Total No. of Pages : 4

[5952]-SODL-311
T.Y. B.Com.
INSURANCE AND TRANSPORT
305K : Insurance, Transport & Tourism - II
(2019 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) ***All questions are compulsory.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) Attempt any **TEN** out of **TWELVE** from the following : **[10]**

a) What is premium?

b) What is nomination?

c) What is risk?

d) What is hazard?

e) What is early death claims?

f) What NAV?

g) Define consumer.

h) What is coastal shipping?

i) Who is domestic tour operator?

j) What is tour sector?

k) What is hotel?

l) What is TAAI?

Q2) Attempt any **FIVE** out of **SEVEN** from the following : **[25]**

a) How can be risk avoided?

b) What are the benefits of ULIP?

c) What are the basic elements of a marine insurance policy?

d) What are the various types of demand in the tourism industry?

e) Which career options available in tourism industry in India?

f) Discuss the objectives of IATO.

g) State the responsibilities of tour operator.

Q3) Attempt any **FIVE** out of **SEVEN** from the following : **[25]**

a) What is assignment of policy?

b) Classify the financial and non-financial risks.

c) State the five points for differences between traditional and non-traditional plan.

d) State the features of the Insurance Laws (Amendment) Act 2015

e) Why is the development of Indian shipping industry is very slow?

f) State the types of tour operators.

h) State the role of ICAO.

Q4) Attempt any **ONE** out of **TWO** from the following : **[10]**

a) Describe various terms in insurance- first premium, renewal, limited payment, single premium, days of grace, in detail.

b) What is tourism? State the factors influencing Tourist Transport Selection.

□□□

munotes.in

Total No. of Questions: 4]

PA-4688

[5952]-SODL-311
T.Y. B.Com.
INSURANCE AND TRANSPORT
305K : Insurance, Transport & Tourism - II
(2019 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना :

1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न *1)* खालील **बारा** पैकी कोणतेही **दहा** सोडवा. **[10]**

अ) विमा हप्ता म्हणजे काय?

ब) नामांकन म्हणजे काय?

क) जोखीम म्हणजे काय?

ड) धोका म्हणजे काय?

इ) लवकर येणारे मृत्यूचे दावे काय आहेत?

फ) काय NAV?

य) 'ग्राहक' याची व्याख्या द्या.

र) कोस्टल शिपिंग म्हणजे काय?

ल) देशांतर्गत टूर ऑपरेटर कोण आहे?

व) टूर (दौरा) क्षेत्र म्हणजे काय?

श) हॉटेल म्हणजे काय?

स) TAAI म्हणजे काय?

munotes.in

प्रश्न 2) खालील **सात** पैकी कोणतेही **पाच** सोडवा. **[25]**

अ) धोका कसा टाळता येईल?

ब) युलिपचे काय फायदे आहेत?

क) सागरी विमा पॉलिसीचे मूलभूत घटक कोणते आहेत?

ड) पर्यटन उद्योगात विविध प्रकारची मागणी काय आहे?

इ) भारतात पर्यटन उद्योगात कोणते रोजगार पर्याय उपलब्ध आहेत?

फ) IATO च्या उद्दिष्टांची चर्चा करा.

य) टूर ऑपरेटरच्या जबाबदाऱ्या सांगा.

प्रश्न 3) खालील **सात** पैकी कोणतेही **पाच** सोडवा. **[25]**

अ) विम्याचे अभिहास्तांकन करणे म्हणजे काय?

ब) आर्थिक आणि गैर-आर्थिक जोखमींचे वर्गीकरण करा.

क) पारंपारिक आणि अपारंपारिक योजनेतील फ़रकांसाठी पाच मुद्दे सांगा.

ड) विमा कायदे (सुधारणा) कायदा 2015 ची वैशिष्टये सांगा.

इ) भारतीय शिपिंग उद्योगाचा विकास अत्यंत संथ का आहे?

फ) टूर ऑपरेटरचे प्रकार सांगा.

य) ICAO ची भूमिका सांगा.

munotes.in

प्रश्न 4) खालील **दोन** पैकी कोणतेही **एक** सोडवा. **[10]**

अ) विम्यामधील विविध संज्ञाचे वर्णन तपशीलवार करा-प्रथम हप्ता, नूतनीकरण, मर्यादित देणे, एकलविमा हप्ता, जादाचे दिवस.

ब) पर्यटन म्हणजे काय? पर्यटक वाहतूक निवडीवर परिणाम करणारे घटक सांगा.

□□□

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4689

[Total No. of Pages : 6

[5952]-SODL-312
T.Y. B.Com.
306 A : BUSINESS ADMINISTRATION - III
(2019 Pattern) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates :

1) *Answer all the questions.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) **Solve any 10 out of 12 :** **[10]**

a) Which of the following is not a regulatory institution in Indian financial system?

i) RBI ii) CIBIL

iii) SEBI iv) IRDA

b) Which of the following is not an objective of financial planning?

i) Ensuring enough funds are available at the right time

ii) Ensuring excess availability of funds at the right time

iii) Ensuring excess availability of finance at the right time

iv) All of the above

c) The main aim of capital structure is to :

i) Maximise owner's return and minimise the cost of capital

ii) Maximise owner's return and maximise the cost of capital

iii) Minimise owner's return and minimise the cost of capital

iv) Minimise owner's return and maximise the cost of capital

d) In ship manufacturing, the type of layout preferred is

i) Product layout ii) Process layout

iii) Fixed position layout iv) Combination layout

e) The Economic Order Quantity (EOQ) formula is taken using _______.

i) Differential calculus ii) Integral calculus

iii) Vector calculus iv) Multivariate analysis

P.T.O.

munotes.in

f) A supply chain which includes the distribution of finished product and service?

i) Outbound logistics　ii) Inbound logistics

iii) Supply of goods　iv) Transportation

g) Which of the following is true for supply chain management?

i) The physical material moves in the direction of the end of chain.

ii) Flow of the cash backward through the chain.

iii) Exchange of information moves in both the direction.

iv) All the above

h) Money obtained by issue of shares is known as _________.

i) Debts　ii) Share capital

iii) Loans　iv) Reserve funds

i) Which of the following is not an organized sector in India?

i) Nationalized Banks　ii) Regional Rural Banks

iii) Cooperative Banks　iv) Chits and Money lenders

j) Which of these is not a part of Capital Structure?

i) Equity Shares　ii) Debentures

iii) Short-term borrowings　iv) Bonds

k) In the ABC Analysis system the B category stands for _________.

i) Outstanding importance in value

ii) Comparatively unimportant in value

iii) Comparatively important in value

iv) Average importance in value

l) A production system model consists of __________.

i) Inputs & Outputs　ii) Conversion sub system

iii) Control Sub System　iv) All of the above

Q2) **Solve any 5 out of 7 :** **[25]**

a) Write a note on risk and return on investment.

b) What are the levels of production planning?

c) What is Plant Layout?

d) What is inventory management?

e) What is transport function?

f) What are the determinants of discount rate?

g) Write a note on under capitalization.

Q3) **Solve any 5 out of 7 :** **[25]**

a) Write a note on future value and present value.

b) Explain the limitations of financial planning.

c) Explain the types of capital

d) Explaining the responsibilities of a product manager

e) Explain the types of industrial structure.

f) What is Total Quality Management?

g) Explain the stages in supply chain.

munotes.in

Q4) **Solve any 1 out of 2 :** **[10]**

a) What is Business Financing? Explain its nature and importance.

b) Explain the difference between undercapitalization and overcapitalization.

□□□

Total No. of Questions: 4]

PA-4689

[5952]-SODL-312

T.Y. B.Com.

306 A : BUSINESS ADMINISTRATION - III

(2019 Pattern) (CBCS)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना :

1) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणतेही 10 प्रश्न सोडा. (प्रत्येकी 1 गुण) **[10]**

अ) खालीलपैकी कोणती भारतीय वित्तीय व्यवस्थेतील नियामक संस्था नाही?

i) RBI ii) CIBIL

iii) SEBI iv) IRDA

ब) खालीलपैकी कोणते आर्थिक नियोजनाचे उद्दिष्ट नाही?

i) योग्य वेळी पुरेसा निधी उपलब्ध होईल याची खात्री करणे

ii) योग्य वेळी निधीची अतिरिक्त उपलब्धता सुनिश्चित करणे

iii) योग्य वेळी वित्ताची अतिरिक्त उपलब्धता सुनिश्चित करणे

iv) वरील सर्व

क) भांडवली संरचनेचे मुख्य उद्दिष्ट आहे :

i) मालकाचा परतावा वाढविणे आणि भांडवलाची किंमत कमी करणे

ii) मालकाचा परतावा वाढविणे आणि भांडवलाची किंमत वाढवा

iii) मालकाचा परतावा कमी करणे आणि भांडवलाची किंमत कमी करणे

iv) मालकाचा परतावा कमी करणे आणि भांडवलाची किंमत वाढवा

munotes.in

ड) जहाज निर्मितीमध्ये, आराखडाच्या प्रकाराला प्राधान्य दिले जाते

i) उत्पादन आराखडा

ii) प्रक्रिया मांडणी

iii) निश्चित स्थिती आराखडा

iv) एकत्रित आराखडा

इ) आर्थिक क्रम प्रमाण सूत्र .... वापरून घेतले जाते.

i) विभेदक कॅल्क्युलस

ii) इंटिग्रल कॅल्क्युलस

iii) वेक्टर कॅल्क्युलस

iv) बहुविध विश्लेषण

फ) पुरवठा साखळीमध्ये तयार झालेले उत्पादन आणि सेवेचे वितरण समाविष्ट आहे?

i) आउटबाउंड लॉजिस्टिक

ii) इनबाउंड लॉजिस्टिक्स

iii) वस्तूंचा पुरवठा

iv) वाहतूक

य) पुरवठा साखळी व्यवस्थापनासाठी खालीलपैकी कोणते सत्य आहे?

i) भौतिक सामग्री साखळीच्या शेवटच्या दिशेने फिरते

ii) साखळीतून रोखीचा प्रवाह मागे जातो

iii) माहितीची देवाणघेवाण दोन्ही दिशेने होते

iv) वरील सर्व

र) शेअर्स जारी करून मिळालेला पैसा .... म्हणून ओळखला जातो.

i) जबाबदारी

ii) भाग भांडवल

iii) कर्ज

iv) राखीव निधी

ल) खालीलपैकी कोणते भारतातील संघटित क्षेत्र नाही?

i) राष्ट्रीयीकृत बँका

ii) प्रादेशिक ग्रामीण बँका

iii) सहकारी बँका

iv) चिट आणि सावकार

व) यापैकी कोणता भांडवली संरचनेचा भाग नाही?

i) समहक्क शेअर्स

ii) कर्जरोखे

iii) अल्पकालीन कर्ज

iv) बॉन्डस

श) ए. बी. सी. (ABC) विश्लेषण प्रणालीमध्ये 'बी.' (B) श्रेणी .... चा अर्थ आहे.

i) मूल्यात उत्कृष्ट महत्त्व

ii) मूल्यात तुलनात्मकदृष्ट्या बिनमहत्त्वाचे

iii) तुलनेने महत्त्वाचे

iv) मूल्यामध्ये सरासरी महत्त्व

ह) उत्पादन प्रणाली मॉडेलमध्ये .... असतात.

i) इनपुट आणि आउटपुट

ii) रूपांतरण उप प्रणाली

iii) नियंत्रण उप प्रणाली

iv) वरील सर्व

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणतेही 5 प्रश्न सोडा. (प्रत्येकी 5 गुण) **[25]**

अ) जोखीम आणि गुंतवणूक परतावा यावर टीप लिहा.

ब) उत्पादन नियोजनाचे स्तर कोणते असतात?

क) सयंत्र आराखडा म्हणजे काय?

ड) मालसाठा व्यवस्थापन म्हणजे काय?

इ) वाहतूक कार्य म्हणजे काय?

फ) सवलतीचा दराचे निर्धारित घटक कोणते?

य) कमी भांडवलीकरण यावर टीप लिहा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणतेही 5 प्रश्न सोडा. (प्रत्येकी 5 गुण) **[25]**

अ) भविष्यकालीन मुल्य व सध्याचे मुल्य यावर टिप लिहा.

ब) वित्तीय नियोजनाची मर्यादा स्पष्ट करा.

क) भांडवलाचे प्रकार स्पष्ट करा.

ड) उत्पादन व्यवस्थापकाची जबाबदारी स्पष्ट करणे.

इ) औद्योगिक आराखडयाचे प्रकार स्पष्ट करा.

फ) एकूण गुणवत्ता व्यवस्थापन म्हणजे काय?

य) पुरवठा साखळी तील टप्पे स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणताही 1 प्रश्न सोडा. (10 गुण) **[10]**

अ) व्यवसायिक वित्त पुरवठा म्हणजे काय? त्याचे स्वरूप आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

ब) कर्जरोखे म्हणजे काय? त्यांची वैशिष्टये स्पष्ट करा.

□□□

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4690

[Total No. of Pages : 6

[5952]SODL-313

T.Y. B.Com.

306 B : BANKING AND FINANCE - III

(2019 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Q1) **Attempt any Ten :** **[10]**

a) Indian Banking Regulation Act ________.

i) 1948 ii) 1949

iii) 1881 iv) 1950

b) Negotiable instrument act ____________.

i) 1949 ii) 1950

iii) 1881 iv) 1883

c) Insolvency and bankruptcy act ___________.

i) 1881 ii) 1949

iii) 1980 iv) 2016

d) __________ Bank has implemented Banking Ombudsman Scheme in 2006.

i) RBI ii) SBI

iii) ICICI iv) HDFC

e) The Information and Technology Act was passed by the Government of India in ______ year.

i) 1999 ii) 2000

iii) 2001 iv) 2002

f) _________ is a postdated cheque.

i) Three months of non-payment

ii) A month ago

iii) More than six months dated

iv) Post dated

P.T.O.

munotes.in

g) A bank that collects the amount of a cheque on behalf of a customer is called a ________ bank.

i) Collecting bank ii) Paying bank

iii) SBI iv) RBI

h) A loan sanctioned with _________ is called a secured loan.

i) Pledges ii) Guarantor

iii) Don't require collateral iv) None of above

i) Profit making is the ___________ principle of a bank.

i) Liquidity ii) Profitability

iii) Safety iv) All of above

j) Banks offer education loans for __________.

i) Merchant ii) Large companies

iii) Partnership firms iv) Student

k) The Indian Transfer of Property Act was passed in __________.

i) 1882 ii) 1949

iii) 1950 iv) 1881

l) Banking Regulation Act 1949, banks definition in the section _______.

i) Section 6A ii) Section 5B

iii) Section 6B iv) Section 5A

Q2) **Attempt any five :** **[25]**

a) Explain characteristics of the negotiable instrument.

b) Briefly explain Banking Ombudsman Act 2016 and its objectives.

c) Write a short note on Bill of exchange?

d) Write a short note on insolvency and bankruptcy board of India?

e) Explain the appointment and tenure of Banking Ombudsman.

f) Explain in detail concept of noting and protest.

g) Write a short note on micro virous.

munotes.in

Q3) **Attempt any five :** **[25]**

a) Explain loan recovery legal measures.

b) Explain general relationship of banker and customer.

c) Explain Duties and rights of paying bank.

d) Explain types of Mortgages.

e) Explain duties and rights of collecting bank.

f) Explain loan recovery illegal measures.

g) Short note on garnishee order.

Q4) **Attempt any one :** **[10]**

a) Explain the selective provisions of the Banking Regulation Act 1949.

b) Explain the types of cybercrimes in banking.

munotes.in

Total No. of Questions: 4]

PA-4690

[5952]SODL-313

T.Y. B.Com.

306 B : BANKING AND FINANCE - III

(2019 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

प्रश्न 1) कोणतेही दहा प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) भारतीय बँकिंग नियमन कायदा ....

i) 1948 ii) 1949

iii) 1881 iv) 1950

ब) चलनक्षम दस्तऐवज कायदा ....

i) 1949 ii) 1950

iii) 1881 iv) 1883

क) नादारी आणि दिवाळखोरी कायदा ....

i) 1881 ii) 1949

iii) 1980 iv) 2016

ड) .... बँकेने 2006 मध्ये बँकिंग लोकपाल योजना लागू केली आहे.

i) आर.बी.आय. ii) एस.बी.आय.

iii) आय.सी.आय.सी.आय. iv) एच.डी.एफ.सी

इ) माहिती आणि तंत्रज्ञान कायदा भारत सरकारने .... वर्षात मंजूर केला.

i) 1999 ii) 2000

iii) 2001 iv) 2002

फ) कालबाह्य धनादेश म्हणजे .... धनादेश.

i) तीन महिने न-वाटविलेला

ii) एका महिन्या पूर्वीचा

iii) तारखे पासून सहा महिन्यापेक्षा अधिक कालावधी झालेला

iv) पुढील तारखेचा

munotes.in

य) ग्राहकाच्या वतीने धनादेशाची रक्कम वसूल करते तिला .... बँक म्हणतात.

i) वसुली ii) प्रदायी

iii) एस.बी.आय. iv) आर.बी.आय.

र) .... घेऊन मंजूर केलेल्या कर्जाला सुरक्षित कर्ज म्हणतात.

i) तारण ii) जामीनदार

iii) विंना तारण iv) यापैकी नाही

ल) नफा मिळवणे हे बँकेच्या .... तत्वत असते.

i) रोखता ii) लाभप्रदता

iii) सुरक्षितता iv) वरील सर्व

व) बँका .... साठी शैक्षणिक कर्ज देतात.

i) व्यापारी ii) मोठ्या कंपन्या

iii) भागीदारी संस्था iv) विद्यार्थी

श) भारतीय मालमत्ता हस्तांतरण कायदा .... मध्ये संमत करण्यात आला.

i) 1882 ii) 1949

iii) 1950 iv) 1881

स) बँकिंग नियमन कायदा 1949 कलम .... मध्ये बँकांची व्याख्या दिलेली आहे.

i) कलम 6अ ii) कलम 5ब

iii) कलम 6ब iv) कलम 5अ

प्रश्न 2) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. **[25]**

अ) चलनक्षम दस्तऐवजाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब) बँकिंग लोकपाल कायदा 2016 आणि त्याची उद्दिष्टे थोडक्यात स्पष्ट करा.

क) विनिमय पत्र यावर टीप लिहा?

ड) भारतीय नादारी आणि दिवाळखोरी मंडळ यावर टीप लिहा?

इ) बँकिंग लोकपालची नियुक्ती आणि कार्यकाळ स्पष्ट करा.

फ) नोंद आणि निषेध संकल्पना स्पष्ट करा.

य) मायक्रो व्हायरस टीप लिहा.

munotes.in

प्रश्न 3) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. **[25]**

अ) कर्ज वसुलीचे कायदेशीर उपाय स्पष्ट करा.

ब) बँक आणि ग्राहक यांच्यातील सामान्य संबंध स्पष्ट करा.

क) प्रदायी बँकेचे कर्तव्ये आणि अधिकार स्पष्ट करा.

ड) गहाणाचे प्रकार स्पष्ट करा.

इ) वसुली बँकेचे कर्तव्ये आणि अधिकार स्पष्ट करा.

फ) कर्ज वसुलीच्या बिगर कायदेशीर उपाय योजना स्पष्ट करा.

य) कर्ज मुक्ती आदेश टीप लिहा.

प्रश्न 4) कोणताही एक प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) बँकिंग नियमन कायदा 1949 च्या निवडक तरतुदी स्पष्ट करा.

ब) बँकिंगमधील सायबर गुन्ह्यांचे प्रकार स्पष्ट करा.

□□□

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4691

[Total No. of Pages : 3

[5952]-SODL-314

T.Y. B.Com. - III

306 C : BUSINESS LAWS & PRACTICES - III

(2019 Pattern) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidate :

1) ***All questions are compulsory.***

2) ***Figures to the right side indicate full marks.***

munotes.in

Q1) **Attempt any ten out of twelve from the following :** **[10 × 1 = 10]**

a) __________ goods are those that are chargeable to duty and on which duty has not yet been paid.

(Dutiable, Imported, Exported, Physical)

b) Section _________ deals with confiscation of goods attempted to be improperly exported.

(120, 111, 113, 119)

c) GST is __________ tax.

(Direct, Indirect, Input, Output)

d) In IGST, "**I**" stand for ___________.

(Intra, Internal, International, Integrated)

e) ___________ is the authority vested with responsibility for the administration of laws related to direct taxes.

(CGST, CBDT, ITC, CBEC)

f) Section __________ of Companies Act deals with internal audit.

(125, 127,138,139)

g) Dividend must be paid within _______ days of the proclamation date.

(30, 15, 25, 20)

h) _________ is the mechanism where the suppliers of goods or services are liable to pay tax.

(Backward Charge, Forward Charge. Reverse Charge, Surcharge)

P.T.O.

i) Maximum number of directorships including alternate directorship is _________.

(5, 10, 15, 20)

j) _________ give an overview of custom laws and procedures.

(Custom Manual, Custom Rule, Custom Act, Custom Report)

k) The person in whose place the alternate director is to be appointed should be absent for a period of not less than _________ months from India.

(3,4,5,6)

l) Section 123 of the Companies Act deals with ___________.

(Investors Education, Unclaimed Dividend, Final Dividend, Declaration of Dividend)

Q2) **Attempt any five out of seven from the following : [5 × 5 = 25]**

a) What is the qualification and disqualification of an auditor?

b) Distinguish between Interim Dividend & Final Dividend

c) What are the various types of GST in India?

d) State the methods of valuation for customs.

e) What are the objectives of cost audit?

f) What is the penalty for delay and not filing the GST return?

g) Explain role and objectives of Investors Education and Protection Fund (IEPF).

munotes.in

Q3) **Attempt any five out of seven from the following : [5 × 5 = 25]**

a) Explain the composition & working of the GST Council.

b) Write short note on NFRA.

c) Explain scope and objects of the Custom Act.

d) What are the functions of Goods & Services Tax Network(GSTN)?

e) What are the general provisions relating to the appointment of directors?

f) What is the role of the Central Board of Excise and Customs (CBEC) under the GST regime?

g) What details are required to fill in GSTR -1?

Q4) **Attempt any one out of two from the following :** **[1 × 10 = 10]**

a) What do you mean by Cost Audit? State the rights, duties, responsibilities & liabilities of the cost auditor.

b) State the procedure for assessment of the duty and clearance of the goods under Customs Act.

□□□

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4692

[Total No. of Pages : 3

[5952]-SODL-315
T.Y. B.Com.
306 E : COST & WORKS ACCOUNTING - III
(2019 Pattern) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidate :

1) ***All questions carry equal marks.***
2) ***Figures to the right indicate full marks.***

munotes.in

Q1) **Attempt any 10 out of the 12 from the following :** **[10]**

a) ________ budget is the foundation of all functional budgets.

(Finance / Production / Sales / Purchase)

b) Actual sales - Break Even Sales = ________.

(Profit Volume Ratio / Margin of safety / Contribution / Sales)

c) Total cost of a product: Rs. 10,000 Profit: 25% on Selling Price Profit is _________.

(Rs. 2,500, / Rs. 3,000, / Rs. 3,333, / Rs. 2,000)

d) When the sales increase from Rs. 40,000 to Rs. 60,000 and profit increases by Rs. 5,000, the P/V ratio is ___________.

(20%, 30%, 25%, 40%.)

e) The P/v ratio of a company is 50% and margin of safety is 40%. If present sales are Rs. 30,00,000 then Break Even Point in Rs. will be _________.

(Rs. 9,00,000, / Rs. 1 8,00,000, / Rs. 5,00,000, / None of the above)

f) (SQ x SP) - (AQ x AP) = _________ Variance.

(Material Price / Material Usage / Material Cost / Material Mix)

g) CARR stands for ___________.

(Cost Accounting Report Rules / Cost Accounting Record Rules / Cost Auditing Report Rules / Cost Auditing Record Rules)

P.T.O.

h) Uniform Costing is the basis for ___________.

(Budgetary Control / Marginal Costing / Inter-firm Comparison / Standard Costing)

i) ___________ cost is pre-determined cost.

(Marginal / Variable / Standard / Fixed)

j) M.I.S. stands for ___________.

(Management Internal System / Management Information System / Management Intelligence System / Market Information System)

k) Cost Auditor prepares _________ after the cost audit.

(Cost Audit Report / Cost Audit Program / Check list / Working Papers)

l) Marginal Cost means _________.

(Fixed Cost / Variable Cost / Semi variable cost / Total Cost)

Q2) **Solve any five out of the seven from the following : [25]**

a) Maruti India Limited, Nashik provides you following details for Sept. 2018. Sales Rs. 400000, Variable Cost Rs. 200000, Fixed Cost Rs. 100000

Find P/V Ratio, Break Even Point in Rupees and Margin of Safety

b) What are the objectives of budgeting?

c) Explain the objectives of uniform costing.

d) Explain the characteristics of MIS.

e) State the features of break- even point.

f) Explain the duties of cost auditor.

g) A Product requires 10 hours per unit to produce at a standard rate Rs. 2 per hour. 1000 units were produced during March, 2021. Actual time taken to produce was 9000 hours. The actual rate was Rs. 2.50 per hour. Calculate Labour cost variance and Labour Rate Variance.

Q3) **Solve any five out of the seven from the following : [25]**

a) State the advantages of budgetary control.

b) Compute P/V ratio and Fixed Cost from the following information.

Sales: 50,000, Profit: 5,000, Variable cost: 80%

munotes.in

c) State the rights of cost auditor.

d) Explain the advantages of marginal costing.

e) Explain the advantages of standard costing

f) Explain the objectives of cost audit.

g) From the following information calculate

   i) Material Cost Variance

   ii) Material Price Variance

   iii) Material Usage Variance

   iv) Verification

Particulars	Standard	Actual
Quantity Units	5,000	5,500
Price Per Unit Rs.	2	3

munotes.in

Q4) **Solve any one out of the two from the following : [10]**

a) Differentiate between cost and financial audit.

b) The expenses budgeted for production at 100% capacity of Nilkamal Ltd. Sinnar Dist. Nashik are given below.

Particular	At 100% Capacity in Rupees
Direct Materials	6,00,000
Variable Works Overheads	2,00,000
Basic Wages	2,00,000
Fixed Production overhead	80,000
Production Expenses-Material	40,000
Administrative Expenses-Rigid	40,000
Selling Overheads (10% Fixed)	1,20,000
Distribution on Cost (80% Variable)	60,000

Prepare a Flexible Budget for the production at 60% and 80% capacity showing separately

   i) Prime Cost

   ii) Works Cost

   iii) Cost of Production

   iv) Cost of turnover

□□□

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4693

[Total No. of Pages : 6

[5952]-SODL-316

T.Y. B.Com.

306 G : BUSINESS ENTREPRENEURSHIP - III

(2019 Pattern) (CBCS)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *Answer all questions.*
2) *Figures to the right side indicate full marks.*

Q1) **Attempt any ten out of twelve from the following :** **[10 × 1 = 10]**

i) __________ in an organization is an important element of that organization.

a) Workers b) Labour

c) Leader d) Supplier

ii) __________ means a process of stimulating people to action to accomplish desired goals.

a) Motivation b) Organization

c) Planning d) Controlling

iii) How many levels are there in the hierarchy of motivational needs?

a) 6 b) 5

c) 4 d) 2

iv) __________ proposed the Z theory of management.

a) Prof. Auchi b) Henri Fayol

c) Henry Mintberg d) Peter Drucker

v) Full form of M.B.O.

a) Management by objectives b) Management by work

c) Management by plan d) Management by theory

munotes.in

vi) ________ means marketing with the help of internet.

a) Digital marketing b) Mobile marketing

c) Social marketing d) Green marketing

vii) __________ is a harmonious adjustment of specialized parts for the accomplishment of some common purpose.

a) Organizational behavior b) Changes in organization

c) Nature of organization d) None of the above

viii) ___________ is group of people who are co-operating under the direction of leadership for the accomplishment of a common end."

a) Organization b) Planning

c) Controlling d) Motivation

ix) _________ is the Chairman and Executive Director of Mahindra and Mahindra Group.

a) Adar Poonawala b) Mr. Anand Mahindra

c) Baba Neelkanth Kalyani d) Shiv Nadar

x) Aadar Poonawala was born on ___________.

a) 14 January 1981 b) 15 January 1981

c) 16 January 1981 d) 17 January 1981

xi) A group in which a person interacts directly with other members is called __________.

a) Secondary group b) Primary group

c) Third group d) Business

xii) The process of marketing through internet is _________.

a) Digital Marketing b) Search Engine Optimization

c) Google Edward d) Social marketing

***Q2)* Attempt any five out of seven from the following marks :** **[5 × 5 = 25]**

a) Explain organizational behaviour model.

b) Explain Distinguish between individual behavior and group behavior.

c) Explain the meaning and definition of team in entrepreneurship.

d) Explain the types of stress in entrepreneurship.

e) Explain Douglas McGregor Theory X and Theory Y.

f) Explain types of digital marketing.

g) Explain employee involvement programme in entrepreneurship.

***Q3)* Attempt any five out of seven from the following :** **[5 × 5 = 25]**

a) Explain the nature of organizational behavior.

b) Explain the meaning and definition of Individual behavior.

c) Write about the entrepreneurial journey of Anand Mahindra.

d) Explain the group formation process.

e) Explain meaning and definition of conflict management in entrepreneurship.

f) Explain management by Objectives. (M.B.O)

g) Explain meaning and definition of digital marketing.

***Q4)* Attempt any One out of two from the following :** **[1 × 10 = 10]**

a) Meaning and definition of Motivation. Explain types of motivation.

b) Defining the term personality for entrepreneurship. Explain characteristics of personality of entrepreneurship.

❄ ❄ ❄

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

PA-4693

[5952]-SODL-316
T.Y. B.Com.
306 G : BUSINESS ENTREPRENEURSHIP - III
(2019 Pattern) (CBCS)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.
2) उजव्या बाजूचे अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.

प्रश्न 1) **खालीलपैकी कोणतेही 10 प्रश्न सोडवा :** [10 × 1 = 10]

i) संघटनेमधील .... हा त्या संघटनेचा महत्त्वाचा घटक असतो.

अ) कामगार   ब) मजुर

क) नेता   ड) पुरवठादार

ii) अपेक्षित ध्येयप्राप्तीसाठी प्रयत्न करण्यास लोकांना उत्तेजित करण्याची प्रक्रिया म्हणजे .... होय.

अ) अभिप्रेरणा   ब) संघटन

क) नियोजन   ड) नियंत्रण

iii) अभिप्रेरणेच्या गरज अधिश्रेणीमध्ये किती स्तर आहेत.

अ) 6   ब) 5

क) 4   ड) 2

iv) .... यांनी व्यवस्थापनाचा झेड सिद्धांत मांडला.

अ) प्रा औची   ब) हेन्री फेयोल

क) हेन्री मिंटबर्ग   ड) पीटर ड्रूकर

v) M.B.O चे पूर्ण रूप सांगा.

अ) उद्दिष्टांनुसार व्यवस्थापन   ब) कामानुसार व्यवस्थापन

क) योजनेनुसार व्यवस्थापन   ड) सिद्धांतानुसार व्यवस्थापन

munotes.in

vi) .... म्हणजे इंटरनेटच्या साहाय्याने विपणन करणे होय.

अ) डिजीटल मार्केटिंग ब) मोबाइल विपणन

क) सामाजिक विपणन ड) ग्रीन मार्केटिंग

vii) कोणत्याही सामान्य उद्दिष्टांच्या पूर्ततेकरिता वैशिष्टयपूर्ण भागांमध्ये सुयोग्य समन्वय प्रस्थापित करण्याची क्रिया म्हणजेच .... होय''.

अ) संघटनात्मक वर्तन ब) संघटनेतील बदल

क) संघटनेचे स्वरूप ड) वरीलपैकी नाही

viii) सामान्य उद्दिष्टांच्या पूर्ततेसाठी नेतृत्वाकडून मिळणाऱ्या निर्देशानुसार सहकार्य करणारा व्यक्तींचा समुह म्हणजे .... होय''.

अ) संघटन ब) नियोजन

क) नियंत्रण ड) प्रेरणा

ix) .... हे महिंद्रा आणि महिंद्रा ग्रुपचे अध्यक्ष व कार्यकारी संचालक म्हणून कार्यरत आहेत.

अ) आदर पुनावाला ब) श्री. आनंद महिंद्रा

क) बाबा नीलकंठ कल्याणी ड) शिव नाडर

x) .... रोजी आदर पूनावाला यांचा जन्म झाला.

अ) 14 जानेवारी 1981 ब) 15 जानेवारी 1981

क) 16 जानेवारी 1981 ड) 17 जानेवारी 1981

xi) ज्या गटात एखादी व्यक्ती थेट इतर सदस्यांशी संवाद साधते त्याला .... असे म्हणतात.

अ) दुय्यम गट ब) प्राथमिक गट

क) तृतिय गट ड) व्यवसाय

xii) इंटरनेटच्या माध्यमातून केली जाणारी विपणनाची प्रक्रिया म्हणजे .... होय.

अ) डिजिटल विपणन ब) सर्च इंजिन ऑप्टिमायझेशन

क) गुगल एडवर्ड ड) सामाजिक विपणन

munotes.in

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणतेही 5 प्रश्न सोडवा : **[5 × 5 = 25]**

अ) संस्थात्मक वर्तन प्रारूप/मॉडेल स्पष्ट करा.

ब) वैयक्तिक वर्तन आणि समूह वर्तन यातील फरक स्पष्ट करा.

क) उदयोजकतेतील संघ अर्थ व व्याख्या स्पष्ट करा.

ड) उद्योजकतेतील ताणाचे प्रकार स्पष्ट करा.

इ) डग्लस मॅग्रेगर यांचा क्ष सिद्धांत आणि य सिद्धांत स्पष्ट करा.

फ) डिजिटल मार्केटिंगचे प्रकार स्पष्ट करा.

य) उद्योजकतेमधील कर्मचारी सहभागी कार्यक्रम स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणतेही 5 प्रश्न सोडवा : **[5 × 5 = 25]**

अ) संघटनात्मक वर्तनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

ब) व्यक्तिगत वर्तनाचा अर्थ व व्याख्या स्पष्ट करा.

क) आनंद महिंद्रा यांच्या उद्योजकीय प्रवासाची माहिती लिहा.

ड) समुह निर्मिती प्रक्रिया स्पष्ट करा.

इ) उद्योजकतेतील संघर्ष व्यवस्थापनाचा अर्थ आणि व्याख्या स्पष्ट करा.

फ) उद्दिष्टांनुसार व्यवस्थापन संकल्पना स्पष्ट करा.

य) डिजिटल मार्केटिंगचा अर्थ व व्याख्या स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणताही 1 प्रश्न सोडवा : **[1 × 10 = 10]**

अ) अभिप्रेरणेचा अर्थ आणि व्याख्या देऊन अभिप्रेरणेचे प्रकार स्पष्ट करा.

ब) उद्योजकतेसाठी व्यक्तिमत्वाची व्याख्या देऊन. उद्योजकतेसाठी व्यक्तिमत्वाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

❄ ❄ ❄

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4694

[Total No. of Pages : 6

[5952]-SODL-317

T.Y. B.Com.

306 H : MARKETING MANAGEMENT - III

(2019 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right side indicate full marks.

Q1) **Attempt Any Ten :** **[10]**

i) Which of the following is NOT an element of the marketing mix?

a) Distribution
b) Product
c) Target Market
d) Pricing

ii) Political campaigns are generally examples of _______

a) Cause Marketing
b) Organization Marketing
c) Event Marketing
d) Person Marketing

iii) Marketing is a process which aims at _________

a) Production
b) Profit-making.
c) The satisfaction of customer needs
d) Selling products

iv) Today, marketing must be understood in a new sense that can be characterized as __________.

a) Get there first with the most
b) Management of youth demand
c) Satisfying customer needs
d) Telling and selling

munotes.in

P.T.O.

v) Customer satisfaction can be defined by comparing __________

a) Predicted service and perceived service

b) Predicted service and desired service

c) Desired service and perceived service

d) Adequate service and perceived service

vi) Which of the following is not the service process?

a) Physical evidence b) People processing

c) Possession processing d) Information processing

vii) ________ includes two aspects of a brand - its associations and its personality.

a) Brand Attitude b) Brand Positioning

c) Brand Relationship d) Brand Image

viii) It is used to identify' the brand, to enhance brand awareness and to facilitate unique brand associations.

a) Brand Elements b) Brand Personality

c) Brand Positioning d) Brand Marketing

ix) Tele - Marketing is a part of ________

a) Viral Marketing b) Social Marketing

c) Direct Marketing d) Relationship Marketing

x) Services are characterized by all of the following characteristics except for __________.

a) Intangibility b) Homogeneity

c) Perishability d) Inseparability

xi) Which of the following is not included in seven Ps of the marketing mix given by Booms and Bitner?

a) Process b) People

c) Politics d) Physical evidence

xii) ________ defines what the brand thinks about the consumer, as per the consumer.

a) Brand Attitude b) Brand Positioning

c) Brand Relationship d) Brand Image

munotes.in

***Q2)* Attempt any Five from the following :** **[25]**

a) What is marketing control?

b) What are the two main categories of advertising appeal?

c) Explain the various effects of advertisement on consumer choice.

d) What are the main characteristics of a brand?

e) What are the most common forms of typefaces?

f) What are the social networking sites?

g) What are the main objectives of marketing control?

***Q3)* Attempt any five out of seven from the following :** **[25]**

a) Write short Note on importance of advertising appeal.

b) What are the main causes of advertising waste?

c) How brand is identify different from brand image?

d) Write short Note on advertising strategy.

e) What are the main characteristics of social media?

f) What are the various characteristics of marketing audit?

g) Write short note on television advertising.

***Q4)* Attempt Any One out of two from the following :** **[10]**

a) What are the various types of advertising? Discuss any two in details.

b) Describe the differences between B2B & B2C Services.

❄ ❄ ❄

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

PA-4694

[5952]-SODL-317
T.Y. B.Com.
306 H : MARKETING MANAGEMENT - III
(2019 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजव्या बाजूचे आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणतेही दहा प्रश्न सोडवा : **[10]**

i) खालीलपैकी कोणता विपणन मिश्रणाचा घटक नाही.

अ) वितरण ब) उत्पादन

क) लक्ष्य बाजार ड) किंमत

ii) राजकीय मोहिमा ही साधारणपणे .... चे एक उदाहरण आहे.

अ) कारण विपणन ब) ऑर्गनायझेशन मार्केटिंग

क) इव्हेंट मार्केटिंग ड) व्यक्ती विपणन

iii) विपणन ही एक प्रक्रिया आहे ज्याचा उद्देश .... आहे.

अ) उत्पादन ब) नफा मिळवणे

क) ग्राहकांच्या गरजा पूर्ण करण ड) उत्पादने विकणे

iv) आज मार्केटिंगला नवीन अर्थाने समजून घेणे आवश्यक आहे ज्याचे .... असे वर्णन केले जाऊ शकते.

अ) सर्वात आधी तिथे पोहोचा ब) तरूणांच्या मागणीचे व्यवस्थापन

क) ग्राहकांच्या गरजा पूर्ण करणे ड) सांगणे आणि विक्री करणे

v) ग्राहकांचे समाधान .... तुलना करून परिभाषित केले जाऊ शकते.

अ) अंदाजित सेवा आणि अनुभवलेली सेवा

ब) अंदाज सेवा आणि इच्छित सेवा

क) इच्छित सेवा आणि अनुभवलेली सेवा

ड) पुरेशी सेवा आणि समजलेली सेवा

P.T.O.

vi) खालीलपैकी कोणती सेवा प्रक्रिया नाही?

अ) भौतिक पुरावा ब) लोक प्रक्रिया करत आहेत

क) ताबा प्रक्रिया ड) माहिती प्रक्रिया

vii) .... ब्रँडच्या दोन पैलूंचा समावेश होतो – त्याच्या संघटना आणि त्याचे व्यक्तिमत्व.

अ) ब्रँड वृत्ती ब) ब्रँड पोझिशनिंग

क) ब्रँड संबंध ड) ब्रँड प्रतिमा

viii) ब्रँड ओळखण्यासाठी, ब्रँड जागरूकता वाढवण्यासाठी आणि अद्‌वितीय ब्रँड असोसिएशन सुलभ करण्यासाठी .... याचा वापर केला जातो.

अ) ब्रँड घटक ब) ब्रँड व्यक्तिमत्व

क) ब्रँड पोझिशनिंग ड) ब्रँड मार्केटिंग

ix) टेली – मार्केटिंग हा .... चा एक भाग आहे.

अ) व्हायरल मार्केटिंग ब) सोशल मार्केटिंग

क) थेट विपणन ड) रिलेशनशिप मार्केटिंग

x) सेवांमध्ये .... वगळता खालील सर्व वैशिष्ट्यां च्या आधारे वैशिष्ट्यीकृत केले जाते.

अ) अमूर्तता ब) एकजिनसीपणा

क) नाशवंतपणा ड) अविभाज्यता

xi) Booms आणि Bitner ने दिलेल्या मार्केटिंग मिक्सचा 7Ps मध्ये खालीलपैकी कोणते समाविष्ट नाही?

अ) प्रक्रिया ब) लोक

क) राजकारण ड) भौतिक पुरावा

xii) .... ग्राहकांबद्दल काय विचार करतो ते परिभाषित करते.

अ) ब्रँड वृत्ती ब) ब्रँड पोझिशनिंग

क) ब्रँड संबंध ड) ब्रँड प्रतिमा

munotes.in

प्रश्न 2) **खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा : [25]**

अ) विपणन नियंत्रण म्हणजे काय?

ब) जाहिरात आवाहनाच्या दोन मुख्य श्रेणी काय आहेत?

क) ग्राहकांच्या निवडीवर जाहिरातींचे विविध परिणाम स्पष्ट करा.

ड) ब्रँडची मुख्य वैशिष्ट्ये काय आहेत?

इ) टाइपफेसचे सर्वात सामान्य प्रकार कोणते आहेत?

फ) सोशल नेटवर्किंग साइट्स कोणत्या आहेत?

य) विपणन नियंत्रणाची मुख्य उद्दिष्टे कोणती आहेत?

प्रश्न 3) **खालीलपैकी कोणत्याही पाच प्रश्नांची उत्तरे लिहा : [25]**

अ) जाहिरात आवाहनाच्या महत्त्वावर टीप लिहा.

ब) जाहिरातींच्या कचऱ्याची मुख्य कारणे कोणती?

क) ब्रँडची ओळख ब्रँड इमेजपेक्षा वेगळी कशी आहे?

ड) जाहिरात धोरणावर टीप लिहा.

इ) सोशल मीडियाची मुख्य वैशिष्ट्ये कोणती आहेत?

फ) मार्केटिंग ऑडिटची विविध वैशिष्ट्ये कोणती आहेत?

य) दूरदर्शनवरील जाहिरातींवर टीप लिहा.

प्रश्न 4) **खालीलपैकी कोणत्याही एक प्रश्नाचे उत्तर लिहा : [10]**

अ) विविध प्रकारच्या जाहिराती काय आहेत? कोणत्याही दोनची तपशीलवार चर्चा करा.

ब) B2B आणि B2C सेवांमधील फरकांचे वर्णन करा.

❄ ❄ ❄

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

PA-4695

[Total No. of Pages : 4

[5952]-SODL-318
T.Y. B. Com.
306 K : INSURANCE, TRANSPORT & TOURISM - III
(2019 Pattern)

Time : 3 Hours] *[Max. Marks : 70*

Instructions to the candidates:

1) *All questions are compulsory.*
2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) **Attempt any Ten out of Twelve from the following :** **[10]**

a) What is mean by under writting?

b) What is mean by privatisation?

c) What is mean by surveyor?

d) Which organisation regulates Insurance Sector in India?

e) What is mean by 'Ombudsmen'?

f) Define Ethical Behaviour.

g) What is mean by Tour package?

h) Define - Tour package design.

i) What is mean by 'Tour Broucher'?

j) What is mean by 'Tour Operator'?

k) What is the full form of F.D.I.?

l) Define Tour marketing.

Q2) **Attempt any Five out of Seven from the following :** **[25]**

a) Different types of Insurance customers.

b) Risk Management.

c) Objectives of underwritting.

d) State the functions of surveyor.

e) Significance of Tour package.

f) State the carreer in Tour Marketing.

g) Which documents required for foreign tour.

P.T.O.

munotes.in

Q3) **Attempt any Five out of Seven from the following :** **[25]**

a) Explain the underwritting process.

b) Future of Insurance business in India.

c) Right to Information Act and Insurance business.

d) Types of Tour package.

e) Factors affecting Tour package.

f) Role of Tour Guide.

g) Customer satisfaction in Tour.

Q4) **Attempt any One out of Two from the following :** **[10]**

a) What is mean by Underwritting? What are the objectives and principles of underwritting.

b) What are the objectives of IRDA and functions of IRDA.

❄ ❄ ❄

munotes.in

Total No. of Questions : 4]

PA-4695

[5952]-SODL-318
T.Y. B. Com.
306 K : INSURANCE, TRANSPORT & TOURISM - III
(2019 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास] *[एकूण गुण : 70*

सूचना : 1) *सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.*
2) *उजवीकडील अंक प्रश्नाचे गुण दर्शवितात.*
3) *संदर्भासाठी इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.*

प्रश्न 1) कोणतेही दहा प्रश्न सोडवा. **[10]**

अ) हमी म्हणजे काय?

ब) खाजगीकरण म्हणजे काय?

क) सर्वेक्षक म्हणजे काय?

ड) भारतात कोणती नियामक संस्था विम्याचा व्यवसाय नियंत्रीत करते.

इ) विमा लोकपाल म्हणजे काय?

फ) नैतिक वर्तनाची व्याख्या करा.

य) टूर पॅकेज म्हणजे काय?

र) व्याख्या करा – टूर पॅकेज डिझाईन.

ल) टूर माहीती पुस्तिका म्हणजे काय?

व) टूर ऑपरेटर म्हणजे काय?

स) F.D.I चे पूर्ण स्वरूप (Full form) काय आहे?

ह) टूर विपनन म्हणजे काय?

प्रश्न 2) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा : **[25]**

अ) विमा ग्राहकांचे विविध प्रकार.

ब) जोखिम व्यवस्थापन.

क) हमीची उद्दिष्टे सांगा.

ड) सर्वेक्षकाची कार्ये सांगा.

इ) टूर पॅकेजचे महत्त्व.

फ) टूर विपननातील कारकिर्द सांगा.

य) परदेश सहलीसाठी कोणती कागदपत्रे लागतात.

प्रश्न 3) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. **[25]**

अ) हमीची प्रक्रिया सांगा.

ब) भारतीय विमा व्यवसायाचे भविष्य

क) माहीती आधिकार कायदा आणि विमा व्यवसाय.

ड) टूर पॅकेजचे प्रकार सांगा.

इ) टूर पॅकेजवर परीणाम करणारे घटक सांगा.

फ) सहल मार्गदर्शकाची (टूर गाईड) भूमिका.

य) सहलीमध्ये (टूरमध्ये) ग्राहकांचे समाधान.

प्रश्न 4) कोणताही एक प्रश्न सोडवा : **[10]**

अ) हमी म्हणजे काय? हमीची उद्दिष्टे आणि तत्त्वे सांगा.

ब) IRDA ची उद्दिष्टे आणि कार्ये सांगा.

❄ ❄ ❄

munotes.in